

2 SOUTĚŽ KNIHOVNA ROKU / 3 DOK – PROJEKT KNIHOVNY / 4 CESTY ZA INSPIRACÍ JANY ŠTEFANIKOVÉ / 6 VÍTEZNÉ POVÍDKY MÁCHOVOU STOPOU 2015 / 11 OSUDOVÁ PÁTRÁNÍ JUDITY MATYÁŠOVÉ / 12 KRE-KNI: HISTORIČTÍ SPROŠTÁCI / 13 KNIŽNÍ NOVINKY / 15 VÝSTAVY V KNIHOVNĚ / 16 VÝTVARNÁ PŘÍLOHA – KATEŘINA PALEŠNÍKOVÁ

Když knihovna dýchá tvorbou

Galerie Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích má za sebou už několikiletou výstavní činnost.

Knihovna je díky svému obsahově širokému knižnímu fondu místem setkávání nejrozličnějších témat, a proto i čtenářů s velkým generačním rozpětím. Výstava má tedy širokou základnu obecnosti. Vždyť jen oddělení beletrie denně navštíví okolo 160 čtenářů. A právě díky tomu umění, nejen literární, v knihovně žije. Literatura je plná obrazů, ať už ilustrací v knihách, či ještě podstatnějších obrazů, těch, které jsou v naší mysli. S obrazotvorností jdou literární a výtvarná tvorba ruku v ruce. Právě proto se i v knihovně setkávají mladí tvůrci při výtvarných workshopech.

V roce 2015 jsme se výstavami zaměřovali především na mladé lidi, kteří měli prostřednictvím workshopu možnost setkat se a tvořit společně s umělcem, který v knihovně aktuálně vystavoval. Stopy, otisky, graffiti (Sebastian Vorein), manga (Štěpánka Vindušková), současná kresba (Lenka Kahuda Klokočková) a dále je v plánu na začátek nového roku také žánr komiksu (Marek Rubec).

V roce 2016 se můžete těšit například na komiks Wanted Welzl – autorem scénáře je Karel František Tománek a výtvarného zpracování Marek Rubec / fotografie Tomáše Kravky z Afriky / malby Jitky Liscové / Almanach Kubinstadt / malby Kateřiny Palešnickové / Marek Borsanyi / výstava ZUŠ Litoměřice k mezinárodnímu týdnu kreativity. *Pokračování na straně 14.*

Workshop mangy v knihovně

Byli to právě mladí, kteří nás inspirovali k uskutečnění workshopu se zaměřením na kresbu MANGY. Jejich volání bylo vyslyšeno.

Štěpánka Vindušková nejen představila své kresby v rámci výstavy „Tři světy“ (srpen–říjen 2015), ale také v knihovně vedla kurzy tvorby mangy. Během dvou workshopů, které se konaly vždy v sobotu od 9.30 do 16.00 hodin, se účastníci seznámili s historií, vývojem a tvorbou tohoto japonského stylu tvorby a vyzkoušeli si, co manga styl charakterizuje a jaké jsou nejčastější triky v kresbě, především při vytváření figury. Druhý kurz byl zaměřený na kreslení v počítači. Každý z mladých tvůrců si mohl vyzkoušet práci s tabletem a ovládání kreslicího programu. Zároveň však bylo možné pokračovat ve vývoji svých kreseb z minulého kurzu a nebo si vytvořit vlastní postavu příběhu s nejrůznějšími atributy a charakteristikou. Nebylo to naposledy, kdy jsme se s mangou a díky výstavě Tři světy také s kresbami animované tvorby setkali. Budeme se těšit na další příležitosti otevírat nejen mladým brány fantazy světů.

ič

Manga workshop II. – Štěpánka Vindušková vysvětluje jak pracovat s tabletem a grafickými programy

Manga nejsou jen Pokémoni

Dnes už toto slovo slyšíme v běžné konverzaci mladých lidí, ale co to vlastně ta manga je? Jednoduše řečeno MANGA je výraz pro japonský komiks a styl kresby jím inspirovaný (stylizované postavy, realistická pozadí, nepravidelný klad rámců, deformování postav pro procítěnější zachycení emocí ad.). Nezasvěcení často shrnují mangu pod jedno nemilé označení – POKÉMON.

Pokud chceme být ale přesní, a pochopit co manga opravdu je, musíme to trochu rozvést.

KOŘENY

Samotný název vznikl spojením dvou čínských slov *Man* (navzdory sám sobě, laxní) a *Ga* (obraz).

Prvopočátky byly zaznamenány již v 10. století v Zen buddhismu. Ten přišel do Japonska až o dvě století později v podobě škol Sótó a Rinzai (náboženství samurajů – kult válečníka). Zen se vyznačuje učením beze slov a předáváním vědění propojením mysli a srdce. Písemné záznamy tudíž neexistují, ale dochovaly se svitky a obrazy s motivy posmrtného života a zvířat na stěnách chrámů.

PRVNÍ MANGA

Za první mangu jsou dnes považována hned

dvě díla.

Choju-jinbutsu-giga (Svitky dovádějících zvířat a lidí) jsou svitky pocházející z období mezi 12. a 13. stoletím. Zde se poprvé objevuje čtení zprava doleva, které se stalo standardní metodou pro dnešní japonskou mangu.

Svitky zachycují, jak již název napovídá, set obrazů lidí a zvířat při různých činnostech, jako je například koupání, nebo přípravy na ceremoniál.

Japonský umělec Seiki Hosokibara označil jako první mangu jiné svitky. A to **Shigisan-engi** (Legenda o hoře Shigi), které byly namalované na začátku 12. století. Tento názor podpořil uznávaný odborník na historii mangy Kanta Ishida.

Shigisan-engi zobrazuje příběh Shingonského mnicha Myorena, který žil na hoře Shigi a konal zázraky.

VÝVOJ

Důležitým stupínkem ve vývoji mangy bylo období Edo, které trvalo od 17. do 19. století. (1603 – 1867). Japonští umělci z řad chudých lidí obohatili tradiční dřevotisk o témata satiry, erotiky a prokreslených budov.

Nejvýznamnějším umělcem této doby byl Katsushika Hokusai (1760 – 1849). Jeho sbírka Třičet šest pohledů na horu Fudži inspiruje umělce dodnes. Z jeho tvorby stojí za zmínku také kolekce doslova tisíců skic, která nese název Hokusai Manga. Je to v historii první dílo, kde se objevil tento název, ale stále nenese význam, který získá o jedno století později.

Na přelomu období Edo a Meiji, v roce 1861, přichází do Japonska anglický výtvarník a karikaturista, korespondent časopisu Illustrated London News, **Charles Wirgman** (1832-

vernisáž výstavy (T)RAUMSUCHE – březen 2015, pohled do prostoru Galerie knihovny

Městská knihovna roku 2015

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP) vyhlásil již pošesté soutěž o nejlepší městskou knihovnu roku 2015. Letošní ocenění si odnáší Knihovna města Olomouce. Cílem soutěže je ocenit nejlepší české knihovny, které jsou provozovány či zřizovány městy a motivovat je k rozšíření a zkvalitnění veřejných knihovnických a informačních služeb. Do soutěže se přihlásilo 39 městských knihoven.

Vyhodnocení soutěže probíhá ve dvou kolech. V prvním kole jsou knihovny hodnoceny metodou benchmarkingu. Celkem je hodnoceno 21 výkonových indikátorů, například počet nových přírůstků knihovního fondu, plocha knihovny pro veřejnost, počet registrovaných uživatelů, počet stanic připojených k internetu. Hodnocení se provádí v pěti velikostních kategoriích měst dle počtu obyvatel.

Ve druhém kole jsou knihovny navštíveny a hodnoceny odbornou komisí. Předmětem hodnocení na místě je především společenské a komunitní působení knihovny pro obyvatele města a úroveň prostředí knihovny, dále exteriér, interiéř, technické vybavení, sociální zázemí apod.

Začneme tím, co je na takové soutěži nejzajímavější: výsledkem. Naše knihovna se umístila na třetím místě. Získali jsme sice bronz, ale není to bronz jenom tak ledajaký!

Hodnocení knihoven probíhá dvoukolově, o výsledcích v prvním kole rozhodují statistické údaje. Knihovny na prvním a druhém místě dosáhly stejného počtu bodů -116. Litoměřická knihovna za nimi zůstala v těsném závěsu – kdybychom získali ještě čtyři body, předstihli bychom je! Napadlo nás, že všechno ještě není ztraceno: Pořád přeci máme šanci ovlivnit konečný výsledek prezentací knihovny při osobní návštěvě komise. Říkali jsme si, že se určitě máme čím pochlubit: kromě pravidelných aktivit, které chystáme pro děti a seniory, jsme právě znovu otevřeli zrekonstruované oddělení naučné a zájmové literatury, v rámci projektu Města a obce čtou jsme měli připravený bohatý program v Parku Václava Havla, v knihovně probíhaly pěkné výstavy, zvláště ta zatím poslední „Tři světy“ se opravdu podařila. Pořadatelé soutěže nás ale převezli. Do druhého kola postoupili pouze ti, kteří dosáhli nejvyššího bodového ohodnocení. Ve výsledku – když jsme těmi výsledky začali – to trochu připomíná nějakou absurdní hru od Václava Havla. Další kolo o ničem nerozhoduje: je naprosto nepodstatné, jaká atmosféra v knihovně panuje, jak vypadá její interiéř, nikoho nezajímá názor zřizovatele ani veřejnosti. Vzali jsme to s nadhledem, z té lepší stránky. I kdyby to bylo pouze o těch číslech, bylo to opravdu - jak se říká - jenom o chlup! A tak jsme si řekli: co to zkusit ještě jednou?

Karel František Tománek

O vyjádření jsme požádali i vyhlášovatele soutěže. Dostali jsme tuto odpověď:

Vážený pane řediteli, rozumím Vaši připomínku a soubhlasím s ní. Je to problém, se kterým se potýkáme od samého začátku. Vytvoření pořadí knihoven podle benchmarkingu je velmi tvrdé a neúspěšné a samozřejmě víme, že se hodnotí převážně formální kritéria, což má své úskali. Limitem jsou ale čas a peníze: rádi bychom navštěvovali a hodnotili více knihoven, ale nejsme schopni na to vyčlenit více než dva dny, během kterých musí komise pokaždé fakticky objet celou republiku. Proto je závěrečné kolo limitováno pěti, maximálně šesti knihovnami, více se stihnout nedá. Možná, že se nám někdy podaří prosadit soutěž Městskou knihovnu roku mezi ceny ministerstva kultury, potom by snad byla cesta k tomu, jak počet fyzicky navštívených knihoven rozšířit.

Zdraví Vít Richter, Národní knihovna ČR

Děkujeme našim dobrovolnicím Evě Mrvkové, Nadě Veselé, Jarmile Doležalové, Natálii Váňové, Dominice Janouškové a Petře Michalcové za pravidelnou pomoc při organizaci akcí pro veřejnost, balení a razítkování knih, přípravě herního klubu pro děti a při jiných aktivitách.

Správné odpovědi: **1** Novobranská 136/8 – zajímavé obdélníkové rustikální dveře | **2** Roh ulice Jezuitská a Wintrova – původní sokl Týrsova mostu ve výklenku | **3** Koryto Pokratického potoka mezi Pokratickou a Revoluční ulicí – zeleně se zadními trakty domků | **4** Kapucínské náměstí – kostel sv. Ludmily a socha Jana Nepomuckého, vrata do kapucínské zahrady | **5** Roh Dómského nám. a části Dómské ulice – pohled z věže katedrály | **6** Budova Muzea, Mírovém náměstí – vrata | **7** Rybářské schody – zarostlý dům | **8** Michalská ulice – původní zábradlí mostu | **9** Máchova 3, odraz okolí na tmavých lesklých kachličkách domu – zajímavý efekt mřížovaného obrazu | **10** Roh ulice Kamýcká a 28. října – sluneční hodiny | **11** Roh ulice Osvobození a Rooseveltova – výzdoba domu nad římsou | **12** Pokratická ulice, přemostění – most pro chodce, pohled na schodiště

Knihovna ožívá i po otevírací době

Také v podvečerních a nočních hodinách nebo i o víkendech nabízíme aktivity pro všechny věkové kategorie. K pravidelným akcím jako je Noc s Andersenem, Muzejní noc a Noc literatury přibýlo letos i několik novinek.

Ti, kdo nechtěli v knihovně nocovat a raději poznávají své město a jeho historii, jistě ocenili pravidelné procházky s historikem Oldřichem Doskočilem a Martinou Žebrovou. A své pozorovací schopnosti pak mohli zúročit ve fotografické soutěži „Kde to je?“. Jejíž pokračování je právě v plném proudu. Celé rodiny se s námi mohly vydat na sobotní Procházku po zemi – výlet plný soutěží, čtení, pohádek a poznávání přírody na Bílých stráních. Další putování Za ledovcovými jámami na Plešivce následovalo o prázdninách. A poslední týden v srpnu si milovníci přírody, sluníčka a pěkných knih užili v Parku Václava Havla v naší Čítárně pod širým nebem.

Všechny tyto akce navštívilo celkem 1967 našich čtenářů a příznivců knihovny.

Ne vždy však bývá pěkné počasí, a tak můžete nalézt bohatý výběr přednášek i v naší galerii ve druhém patře knihovny – autorské večery, cestopisná vyprávění či besedy na téma zdravý životní styl aj. Rodopisné přednášky Hledáme své předky, jsme pro vás připravili ve spolupráci s panem Pavlem Rývou a Českou genealogickou společností. Klub celiakie, který vznikl při naší organizaci, připravuje pravidelná setkání s odborníky již pátým rokem.

V letošním roce tyto podvečerní přednášky zaujaly 1145 návštěvníků.

A na co se ještě můžete v letošním roce těšit? Poté, co jsme společně oslavili svátek Svatého Martina, čeká nás Den poezie (21. 11.) v hudebním klubu Baronka, kde se představí básníci z Litoměřicka a nebude chybět ani dobrá muzika. V rámci spolupráce s mladými v programu KRE-KNI nás ještě čeká jeden audio pořad, večer s filmem anebo třeba promítání z cest. Nenechte si ujít večer s českým dokumentaristou a spisovatelem Viliamem Poltikovičem, který k nám opět zavítá 16. prosince i se svým filmem Žijeme z energie, jsme energie, ve kterém představuje téma výživy z vesmírné energie, kdy člověk vůbec nepijí má pevnou potravu. A protože jsme knihovna, nezapomeňme na Den pro dětskou knihu (28. 11.), kdy můžete darovat nebo naopak získat zajímavé čtení pro děti.

Nebo si jen tak pro hezké chvíle přijďte půjčit pěknou knihu.

Zora Čuchalová

DOK – zorné úhly pohledu

DOK – Dokumentační centrum (klub) je nově vznikajícím projektem Knihovny Karla Hynka Máchy. Vytváří širokou platformu setkávání různých zorných úhlů.

Cílem je vytvářet dokumenty nejrůznějšího mediálního charakteru. Mapování, zabývající se městem Litoměřice a okolím, lidskými osudy a příběhy, jejich archivováním. Jeho cílem je poskytovat tyto materiály dál veřejnosti, a to na webových stránkách, přímo v knihovně, či na dalších místech.

DOK bude různými projekty společný zájem tematizovat a soustřeďovat tak materiály k výsledku. Jeho vizí je vytvářet dialog nejrůznějšími způsoby: např. uměleckými a edukačními. Je otevřenou skupinou, tedy pro dané téma, nebo určitý projekt umožňuje spolupráci rozličného složení a množství lidí.

SETKÁNÍ, DIALOGY a SDÍLENÍ ZKUŠENOSTI

Setkání v Litoměřicích s německou skupinou dokumentující Drážďany (AG Dokumentationszentrum Dresden Friedrichstadt) proběhlo 24.–26. 4. 2015. Nasáváme inspiraci, vyměňujeme zkušenosti a vytváříme další rozhraní chápání místa zachyceného fotografií. Podstatné bylo setkání se zajímavými osobnostmi a rozhovory s nimi. Procházeli jsme město a fotili, hovořili, navštívili místa, která nejsou častým turistickým cílem. Setkání rádi zopakujeme také v Drážďanech. Děkujeme všem za projevení přízně této myšlenky a také děkujeme organizaci „riesa efau. Kulturforum Dresden“ a Sylvii Angele, která toto setkání organizovala a my věříme, že ne naposledy. Autorské fotografie ze setkání můžete shlédnout na webových stránkách DOK.

PROCHÁZKY

Pod patronací Knihovny Karla Hynka Máchy v Litoměřicích a s podporou Zdravého města Litoměřice byly zahájeny první procházky pro veřejnost. V letních měsících se konala přednáška a poté také procházka s Oldřichem Doskočilem k připomenutí husitské minulosti města. Téma středověkých Litoměřic rozvinula také Martina Žebrová putováním po zmizelých kostelech v Litoměřicích. Řada procházek po centru města proběhla za vyprávění Oldřicha Doskočila v dopoledních hodinách a byla směřována na občerstvení seniorů, neboť byla organizována Helenou Učíkovou Lendackou pro Dopolední klub aktivního stáří.

AKTUÁLNĚ:

čt 19. 11. v 18.00 h Beseda/přednáška s Romanem Gazdím Tajemství podzemní továrny Richard; 2. patro: Galerie knihovny ne 22. 11. v 13.00 h Procházka v doprovodu s Romanem Gazdím Po stopách podzemní továrny Richard. Sraz u Kávy s párou, Jarošova ulice 165, Litoměřice (cca 3 hodinová procházka povede nadzemím, mapovat budeme různé související objekty). Více informací naleznete na webových stránkách DOK.

ÚHLY POHLEDU NA TÉMA

Shíráme fotografie a informace k území bývalých kasáren pod Radobylem a bývalé podzemní továrny Richard. Máte nějaké? (impresie krajiny, zajímavé detaily budov, tvaroslovné fotografie, staré dobové fotografie atd.) Podělte se s námi o ně.

FOTOWORKSHOP

Plánujeme: Cesta Na Druhý břeh – Andere Seite

S fotoaparátem vás Na druhý břeh (do Tereziána) provedou Radek a Zdeněk Květoňovi.

FOTOSOUTĚŽ

Kde to je? Poznáte své město? 08/09 2015

Připravili jsme pro Vás soutěž v hledání místa města Litoměřice podle fotografií. Ty byly po celou dobu vystaveny ve výloze Knihovny Karla Hynka Máchy a také byly k dispozici v podobě pohlednice (fotografie dole).

15. září jsme soutěž ukončili a posléze jsme vylosovali na naučném oddělení dva z 6 nejúspěšnějších luštitelů, kteří získali atraktivní ceny: roční registraci v knihovně a vstupy na akce knihovny zdarma. Gratulujeme všem, kteří se zúčastnili a správně zodpověděli soutěžní otázky a děkujeme vám, kteří jste své odpovědi odevzdali i přesto, že nebyl jejich výčet kompletní, nebo jste nám napsali o průběhu svého pátrání. Mnohé z vás mohou zajímat správné odpovědi, proto je zde také znovu uveřejňujeme. Letní soutěž již sice skončila, ale můžete dál pátrat po původu a významu objektů a míst na fotografiích. Vaše hledání s doloženými zdroji informací rádi zveřejníme na webových stránkách www.DOK1.cz.

Se skupinou AG Dokumentationszentrum Dresden na cestě po stopách podzemní továrny Richard

foto: Ivan Pomykacz

Kde to je? Poznáte své město? 11/12 2015

Pátrejte dál, fotografie nové soutěže jsou v současné době k dispozici na webových stránkách DOK a též na facebookovém profilu, či opět v knihovně k dostání v podobě pohlednic pro snazší putování po městě. Soutěžte o roční registraci a vstupy na akce zdarma do 6. ledna 2016. Těšíme se na vaše odpovědi!

DOKUMENTUJTE TAKÉ

Přispějte svými fotkami do širokého spektra pohledů na krajinu, architekturu, přírodní úkazy. Mapujte proměny, nebuďte na to sami – získáte prezentační pole svých fotografií, zapojte je do konceptu mappingu, osobních impresí společně s jinými autory. Těšíme se na vaše kontakty. Máte chuť vymýšlet a dělat spolu s dalšími lidmi projekty, zabývat se společně tématem a dát hlavy dohromady? DOK je platforma, která koncepčně prezentuje vaše postřehy, vaše projekty, kterými mapujete, dokumentujete a zkoumáte své okolí.

iž

KONTAKT

vznikají stránky www.DOK1.cz
Facebook: DOK
Ivana Cervinková
e-mail: iva.cervinkova@seznam.cz

DOK
místa
ke čtení
místa
příběhů

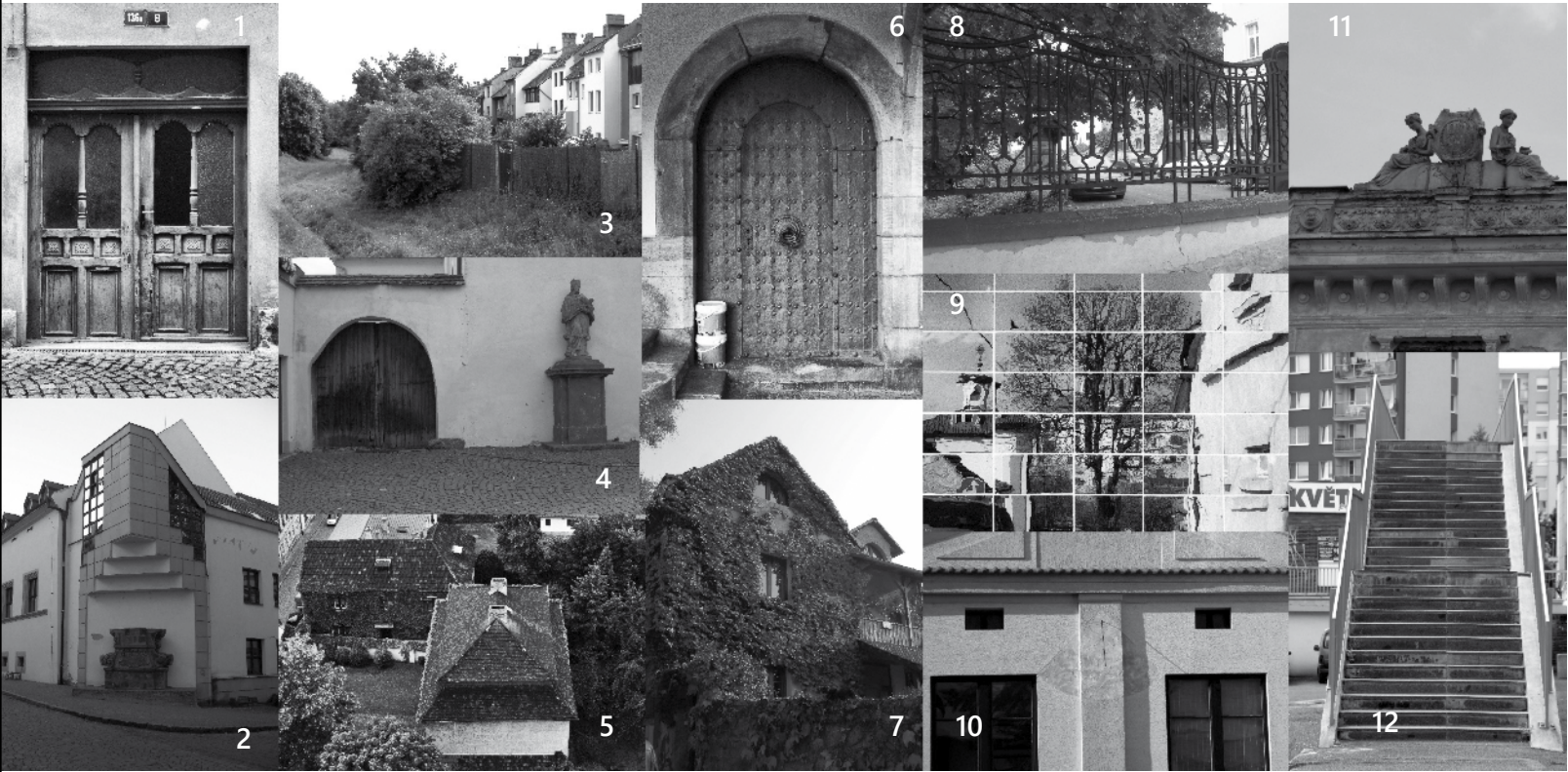

foto: Tomáš Vejmelka, Václav Cervinka a Ivana Cervinková, správné odpovědi k fotografiím v textovém odstavci vlevo

Známe své sousedy?

Tak zní podtitul pásma besed se zajímavými lidmi, které pořádá Spolek LiPen v rámci svého projektu **Sousedí podpořeného Ústeckou komunitní nadací a městem Litoměřice. Besedy určené nejen pro seniory mají za cíl představit zajímavé lidi, kteří mezi námi žijí.**

Cyklus besed zahájilo setkání s panem Oldřichem Doskočilem, historikem a dlouholetým litoměřickým kronikářem. Vyprávěli jsme si o životě a práci v Praze i v Litoměřicích, o psaní, vymyšlení a vydávání knih. Nespočet dotazů a velký počet účastníků besedy potvrdily, že lidé mají opravdu zájem dozvědět se více o lidech ze svého města. Druhá beseda nám představila mladou ženu Tran Thi Tuyet Anh, která se narodila ve Vietnamu, ale skoro celý život prožila s rodiči v Čechách. Povídali jsme si o dětství v rodné zemi a o životě v Litoměřicích, naučili jsme se několik slov a frázi vietnamsky, dozvěděli jsme se, jaký je každodenní život a zvyky vietnamské komunity a mnoho dalšího. Setkání bylo velmi přátelské a vzájemné sdílení a dotazy nebraly konce.

V létě se uskutečnilo další milé setkání, tentokrát s panem Dominikem Lendackým, mužem

mnoha řemesel, nadšeným hudebníkem a výrobcem lidových hudebních nástrojů. Dominik Lendacký pochází původně ze Slovenska, ale už více než padesát let žije v Litoměřicích. Vyprávěli jsme si a vzpomínali na Československo, poslouchali jsme hru na fujařky a učili se hře na píšťaly - koncovky, společně jsme si zazpívali, povídali a podívali se, jak se vyrábějí píšťalky z vrby.

Na čtvrtou besedu přijal pozvání pan Alexej Sevruck, spisovatel a překladatel ukrajinského původu, šéfredaktor časopisu Plav. I tentokrát bylo setkání velmi srdečné a bohaté na dotazy. Dozvěděli jsme se, co obnáší překladatelská práce a psaní, jak se liší a v čem je podobný život u nás a na Ukrajině. Alex Sevruck nás uvedl do ukrajinské literatury a přečetl jednu poutavou povídku, také jsme si poslechli, jak krásně zní ukrajinský jazyk. Měli jsme možnost si prohlédnout jednotlivá čísla časopisu Plav. V listopadu na sousedskou besedu přišel pan Anton Jaržombek, ikonopisec, který pochází z Ruska, ale několik let žije a tvoří v Litoměřicích.

V budoucnu se můžeme těšit na další zajímavá setkání, besedu nám mimo jiné přislíbili Ron Meerts a Marije Claas, sympatičtí Holanďané, kteří našli svůj domov v Litoměřicích.

Helena Učíková Lendacká

Cesty za inspirací

Těší mě, že již delší dobu mohu spolupracovat s Knihovnou Karla Hynka Máchy v Litoměřicích při pořádání cestopisných besed. Během svého dosavadního života jsem se zájmem navštívila velké množství zemí či kulturních oblastí značně odlišných od naší domoviny. Svě poznatky ráda předávám dál. Domnívám se, že nejen v naší zemi, ale v současném světě obecně, je vhodné seznamovat s fakty či zajímavostmi z prostředí, které se nachází, obrazně řečeno, za plotem naší vlastní zahrádky. V globálním světě nás totiž snadno mohou životné ovlivnit i události u protinožců.

A tak na besedách seznamuji slovem a obrazem s tím, jak se žije na jiných kontinentech, v čem jsou nám tamní lidé podobní, v čem se naopak liší. V jakém žijí prostředí (v přírodním i kulturním slova smyslu), co je pro ně asi podstatné a co méně. Ukazují, jaké neuvěřitelné věci některé zapomenuté civilizace postavily a vytvořily, jak řešily své životní problémy. Co mohlo

Knihovna školám

Co se děje na dětském oddělení v dopoledních hodinách, kdy jsou jeho dveře pro veřejnost zavřené? Odpověď je jednoduchá. Navštěvují nás žáci základních i mateřských škol, kterým nabízíme dvacet interaktivních programů na různá témata.

Jsou zaměřené hlavně na četbu, navazující hry a diskuze o přečteném textu. Nechceme děti zahltit informacemi a fakty, chceme jim poutavou formou obohatit výuku a probudit v nich zájem o četbu knih. Během loňského školního roku nás navštívilo 138 tříd a v nich téměř čtyři tisíce dětí. Během září vždy rozesíláme nabídku, kterou každý rok rozšiřujeme a měníme, někdy i na přání pedagogů. Učitelé, kteří mají zájem se svojí třídou přijít, si z naší nabídky vždy vyberou a někteří nás během školního roku navštíví i několikrát. Mezi nejnavštěvovanější programy pro základní školy patří Putování za pověstmi Litoměřic. Čteme si pověsti ke konkrétním místům a domům, dané místo si ukážeme na fotografii i na plánu města. Kromě pověstí se děti seznámí i s historií. Dále mezi oblíbené programy patří, Cesta do pravěku, Návštěva v Bullerbynu nebo pořad Žáků Žáček, zaměřený na současnou poezii a hlavně tvorbu Jiřího Žáčka.

Mateřské školy nejčastěji vybírají Pohádkové toulky za zvířátky, Básničky pro kluky a holčičky nebo Příběhy z Večerníčku. Pro tyto děti jsou programy zaměřeny na čtení kratších textů, doplněné o hry s ilustracemi a velmi oblíbenými hádankami. Těší nás, že je zájem pedagogů o tyto programy rok od roku větší, kromě škol z Litoměřic nás navštěvují i školy z okolí, například z Křešic, Ploskovic, Trebušína nebo Žalhostic. Běžně zadáváme termíny dva až tři měsíce dopředu. Věříme, že i tyto aktivity přispívají k tomu, že patříme mezi knihovny, u kterých počet dětských čtenářů neklesá.

Alena Koudelková

Jak jsme cestovali po světě

Tak jako každý rok, připravilo i letos, v rámci Evropského týdne mobility, dětské oddělení program pro předškolní děti. Jako základ jsme vybrali knihu **Cestování po světě od Ivanky Melounové. Hlavní hrdinové si v knize postaví „bednolet“, který létá na fantazii, navštíví s ním několik zemí a vypraví se i do minulosti.**

Naši malí návštěvníci měli podobný úkol. Postavili kouzelné vozidlo z kartonů, různých kostek, šroubů a maticek. Potom už nic nebránilo v cestě. Během „letu“ se na plátně objevovaly obrázky z knihy, letící mraky a při cestě do minulosti i průlet bílou dírou. Při každém přistání jsme si přečetli ukázkou z knížky a popovídali si o navštívené zemi. Přistáli jsme v Africe, v pralese, na Islandu, v pravěku i ve středověku. Za dopoledne se v kouzelném „kartonačku“ vystříдалo téměř 50 dětí a žádnému se nechtělo vystoupit.

Fotografie z této, i z dalších akcí, najdete ve fotogalerii na webu dětského oddělení: [detske.knihovnalitomerice.cz](#)

A. K.

Trénování paměti pro maminky

Od letošního podzimu v knihovně opět probíhají kurzy trénování paměti, tentokrát nejen pro seniory, ale také pro maminky na mateřské dovolené nebo ty, které se po mateřské dovolené vracejí do zaměstnání. Kurz se skládá ze dvou dvouhodinových lekcí, které se konají vždy v sobotu dopoledne.

Při každém setkání jsou na programu cvičení pozornosti a různé zábavné úkoly, které zlepšují paměť, ale i rozvíjejí představivost a tvořivé myšlení. Na kurzu jsou vysvětleny a procvičeny základní paměťové techniky, které dokáží efektivně kompenzovat přirozeně nedokonalou lidskou paměť. Účastnice kurzu se také mají možnost dozvědět nejnovější teoretické poznatky o fungování lidského mozku a paměti, naučí se, jakým způsobem mohou svou paměť zdokonalit. Trénování paměti doplňují jednoduchá psychomotorická cvičení. Většinu cvičení a technik mohou poté maminky použít doma při práci se svými dětmi.

Kurzy vede Helena Učíková Lendacká, certifikovaná trenérka paměti a členka České společnosti pro trénování paměti a mozkový jogging. Tato společnost již od roku 1998 sdružuje a kontinuálně vzdělává trenéry paměti, kteří působí po celé České republice. Společnost se soustavně věnuje posilování paměti u seniorů a dospělých, ale v posledních letech se také čím dál více zaměřuje na děti s poruchami učení a pozornosti nebo na rozvoj tzv. nadaných dětí.

Co jsou to mnemotechniky?

Mnemotechniky jsou paměťové techniky, které usnadňují a urychlují učení. Naše paměť často selhává a tyto jednoduché techniky nám mohou pomoci si zapamatovat vše, co potřebujeme.

Počátky historie mnemotechnik jsou spojeny s antickým světem. Antičtí veřejní řečníci byli schopni pronášet několikahodinové projevy s naprostým klidem a to právě díky mnemotechnikám, které aktivně používali. I ve středověku byly mnemotechniky známé a učenci hojně užívané a oblíbené. Postupem času se paměťové techniky přestaly ve větší míře používat a v 19. století a v 1. polovině 20. století byly již používány většinou jen pro pobavení obecnstva ve formě tzv. mentálních triků. Od 2. poloviny 20. století však tyto techniky znovu ožívají, nejprve jako pomoc proti zapomínání pro starší generaci, později jako účinný nástroj při učení pro studenty a nejen pro ně. Trénování paměti a paměťové techniky jsou opravdu pro každého.

H. U. L.

promyšleně.

Při cestách se setkávám s místy, informacemi či situacemi, kterým se bez nadsázky v podstatě nedá uvěřit. A právě ty zachycuji na fotografiích či o nich vyprávím. Pevně tedy doufám, že mé besedy provázené fotografiemi z úžasných až neuvěřitelných míst mají v sobě také něco, co rozšiřuje dosavadní obzory účastníků nebo je dokonce inspiruje k řešení různých výzev, jak se dnes také říká. Pro některé jedince mohou být setkání impulsem pro nějakou vlastní rukodělnou aktivitu a snad i podnítit touhu se někde podívat, něco odlišného poznat. Tím totiž zároveň člověk pozná lépe sám sebe i vlastní zemi.

Závěrem bych ráda poznamenala, že Česká republika se nemá za co stydět, je na poměrně vysoké ekonomické, bezpečnostní i kulturní úrovni. Přesto jsou ve světě místa, jejichž obyvatelstvo vnímám jako více přátelské a tolerantní. Ale třeba právě mé besedy svou drobnou špetkou napomohou ke zlepšení těchto jevů i u nás.

Ing. Jana Štefaníková

foto: Ing. Jana Štefaníková

oblast Angkor, bývalé sídelní aglomerace Khmerské říše (9.–14. století n. l.), Kambodža

Porotci sedmého ročníku Máchovy stopy se rozhodovali těžce, hlavně nad texty dospělých

Čtyřiačtyřicet zaslaných textů letos hodnotili spisovatelé Irena Obermannová, Tomáš Zmeškal a Jaroslav Balvín.

Nově vyhlášená kategorie soutěže pro základní školy byla zrušena, protože přišel pouze jediný text, který porotci hodnotili spolu s texty středoškoláků. Porotci měli na čtení soutěžních textů několik týdnů, každý z nich si vytvořil vlastní žebříček a 13. října se sešli v pražské kavárně Nona, aby sestavili společně, konečné pořadí.

„Nepřijemně mě překvapilo, kolik textů přišlo o smrti,“ řekla na úvod Irena Obermannová. „Při svém rozhodování jsem upřednostňovala originální nápady, ale protože pracuji i jako scenáristka, považuji za důležitou také kompozici. Nejlepší v kategorii středoškoláků mi tedy přišla povídka **Mocná** Michaely Cvejnové z Náchoda o dívce, která si vždycky něco pomyslí, a ono se to stane. Pozitivně hodnotím, že povídka je zároveň i trochu ironická vůči svému tématu a zvolenému žánru.“

Na prvenství Michaely Cvejnové se Irena Obermannová shodla s Tomášem Zmeškalem. „V tomto věku není dobré pouštět se do velkých témat,“ uvedl. „U středoškoláků pozitivně hodnotím schopnost dobře pointovat, což v tomto věku bývá vzácnost, jak jsem se přesvědčil v kurzech tvůrčího psaní. Mladší lidé umějí nahodit situaci, ale vypointovat ji už bývá problém.“

Na druhém místě skončila povídka **Osudný telefonát** od Kristýny Dostálové ze Štřelce u Brna o osudovém onemocnění leukémií s poselstvím, aby si lidé užívali života, dokud mohou. Jaroslav Balvín podotkl, že text obsahuje mnohá klíše, že je na něm vidět, že autorka od začátku věděla, co chce napsat a s jakým koncem, a nějak se k tomu klopotně propracovala. Bohužel s tím, že čtenář její pointu od začátku tuší.

Balvín jako nejoriginálnější text mezi příspěvky středoškoláků hodnotil povídku **Jak jste nakonec byli rádi** Elišky Bilkové, která nakonec získala třetí místo; snůh spadlý ze střechy spouští v hrdinovi povídky neobvyklý vodopád úvah.

Do užšího výběru postoupila z celkem deseti soutěžících ze středních škol po celé republice (a zmíněného jednoho textu autorky ze základní školy) ještě litoměřická gymnazistka Barbora Adamcová s textem **Konstelace** o léčení traumatu.

Hlasování o vítězných textech v kategorii dospělých bylo náročnější, o čemž svědčí, že vítězné texty jsou nakonec každý z úplně jiného stylového ranku. První místo se porotci rozhodli při-

řknout Janu Váhovi z Brna za text **Toble není višňový sad**. Tomáš Zmeškalovi se na příspěvku líbilo autorovo řešení dialogů, parodické prvky a práce s jazykem. „Mě text okouzli neobvyklými obrazy, bohužel to jeho autor celé trochu *zabil* koncem, kam násilně dal téma soutěže (Najednou bylo všechno jinak). Také v něm nevidím aluze na ten *Višňový sad*, což by člověk podle názvu trochu čekal,“ krčil rameny Jaroslav Balvín.

Irena Obermannová ale v příspěvku jednu aluzi našla: „Já v tom textu vidím pokus o vystižení české duše, *čecháčeků*, trochu jako z filmové řady o Homolkových, zatímco Čechov se ve svém díle snažil vyjádřit duši ruskou. Ale nejsem si jistá, jestli to opravdu byl autorův záměr, možná jsem si to přibásnila, to někdy dělám.“

Další dvě místa obsadily povídka bez názvu **Stanislava Klína** a text Jakuba Lepšího **Na věčné éasy**. O konečném pořadí se ale porota dlouho nemohla dohodnout. „Myslím, že bychom o tom měli uvažovat jako o Nobelově ceně,“ prohlásila nakonec Irena Obermannová, které z kabelky vykuloval jediný český překlad Světlany Alexijevičové, v říjnu ověřené laureátky prestižní švédské ceny. „Jde o to, kam chceme, aby se literatura ubírala – k originalitě? K iternosti? Jsou na to různé názory, ale my bychom měli dát najevo ten náš... A v tom směru bychom asi měli upřednostnit progresivnějšího Klína před Lepším, který sice splňuje žánr povídky, ale o mnoho víc v jeho textu není. Je to těžké rozhodování.“

Porotci se tedy dohodli na druhém místě pro Klína – i když s výhradami. „Mně se na jeho povídce líbí velmi hutný styl, nervní energie, zakotvení v městském žvilvu, který působí zároveň jako džungle. Pravdou ale je, že trochu sklouzává k manyře: hodně připomíná Sestru Jáchyma Topola,“ uvedl Jaroslav Balvín. „Topola to připomíná natolik, že bohužel není jisté, jestli to je vlastně tak originální, jak se autor tváří.“

„Není to úplně původní. Nenazývala bych to ani tak manyrou, jako spíš pózou,“ přisadila si Irena Obermannová.

„Ale ono je těžké tohle skutečně poznat z tak krátkého textu,“ pokrčil rameny Tomáš Zmeškal. „Tak jako tak chce autor evidentně prodat všechno, co načtl a zažil. To je také častá chyba, se kterou se setkávám u těch, kdo mi chodí na tvůrčí psaní. Ještě bych dodal, že podle mě tam nemá být ta báseň na závěr.“

Na třetím místě skončil text labskoústeckého Jakuba Lepšího **Na věčné éasy**, podle Jaroslava Balvína skvěle napsaná povídka, bohužel ale bez přesahu. „I když je to skutečně jenom rozvinutá anekdota, za techniku by to ten člověk měl dostat,“ upozornil Tomáš Zmeškal. „Vyprávění je dobře vystavěné a má to vlastně docela vtípnou pointu. Líbí se mi, že autorovým postavám o nic nejde, že se tam jenom vypráví. Ono se říká, že když je velké téma, tak je to vždycky velká literatura, ale to je velký omyl.“

„Je to vtípné a svízné,“ shrnula Irena Obermannová. Porotci se rozhodli v kategorii dospělých udělit také zvláštní uznání Andranu Abramjanovi, který se narodil arménským rodičům v Praze, za originální literární zpracování havlíkovského apokryfu v textu **Kterak Tyrolské elegie vznikaly**. Soutěžící jej poslal jako sken rukopisu.

„Na tvůrčím psaní studenti často varíují různé autory, z mé zkušenosti jsou to nejvíc Gellner, Neruda, Klíma a Deml. Někdy se ti ezoteričtější pustí do Březiny, což ovšem většinou končí špatně. S tím, že by se někdo pustil do Havlíčka, se setkávám poprvé,“ uvedl Tomáš Zmeškal. „Mně se Abramjanův text líbil, byl dobře napsaný. Ale po chvíli vlastně předvídatelný. Zaujal, samozřejmě na první pohled vyčníval typografickým a výtvarným projevem, hrátkami s kaňkami...“

„Problém textu je, že úvodní vtíp s *dovysvětlováním* toho, co Havlíček Borovský ve skutečnosti chtěl napsat, se brzy vyčerpá, a pak už je předvídatelný,“ řekl Jaroslav Balvín.

V kategorii dospělých postoupil do užšího výběru z celkem třidvaceti zaslaných textů autorů z celé republiky ještě příspěvek Jakuba Čermáka **Nepřítomní ptáci** o doprovázení při umírání. Jaroslav Balvín na něm kladně hodnotil pozoruhodné vytvoření atmosféry a její udržení až do konce. „Je sice o smrti, což nesnáším, ale zase netlačí na emoce,“ řekla k textu Irena Obermannová. „Je dobře vystavěný, jeho autor o povídce něco ví.“

Vítězné příspěvky letošního sedmého ročníku Máchovy stopy, které porotci vybrali, resp. ukázky z nich, najdete v následujícím bloku.

Michaela Cvejnová je devatenáct. Studuje učitelství pro střední školy – biologii a ruský jazyk na Univerzitě Hradec Králové. Ráda čte fantasy knihy a píše všelijaké příběhy. Ve volném čase si vždy ráda zahrájí volejbal či jinak zasportuje. Často tráví svůj čas s přáteli.

Mocná

Michaela Cvejnová

úryvek z textu

...

V den D jsem si připadala jako princezna. Na sobě jsem měla fialkové šaty a nohy mi zdobily černé lesklé lodičky. Tenhle večer mi nic a nikdo nezkazil! Na plesu bylo všechno krásně připravené, všude stály stoly s bílými ubrusy, nechyběl samozřejmě ani velký parket na tancování a bar.

Atmosféra byla úžasná. Pro mě samozřejmě vrcholem večera bylo, když za mnou přišel maturant, jestli si s ním nepůjdu zatančit. S nadšením jsem přikývla. Jmenoval se Mat a patřil mezi ty oblíbenější kluky v naší škole. A chce tancovat se mnou! Ale netáhl mě na parket mezi dav lidí, nýbrž k osamocенému osvětlenému altánku, který stál opodál. Chytnul mě za boky a přitáhl si mě, hrála krásná písnička a my začali tančit. Vnímala jsem jeho krásné modré oči, blond vlasy, které mu padaly trochu do očí a svaly, co se mu rýsovaly pod bílou košili. „Dnes ti to moc sluší,“ pochválil mě a já poděkovala. Po chvílce se ke mně začal naklánět, jako by mi chtěl dát pus. Ale on mi ji opravdu chtěl dát. Ale než se mohlo cokoliv stát, uslyšela jsem křik. Polekaně jsme sebou trhli a odskočili od sebe.

„To si děláš srandu! Ty jsi mě vyměnil za ni?“ Rychlostíblesku se k nám blížila nějaká slečna.

„To je bejvalka, promiň, nenese náš rozchod dobře,“ špitl Mat, než k nám doběhla.

Dívka začala strašně vyvádět a já se na to nemohla dívat, a tak jsem odešla. Však on si mě ještě najde, doufala jsem. A budeme moc začít tam, kde jsme přestali. Jenže místo něj mou společnost vyhledala jeho bývalá a táhla mě kamsi k silnici.

„Dej od Mata ruce pryč! Je můj!“ křičela, až jí z tmavých očí šlehalyblesky.

„Rozešli jste se. Asi nedokázal snést takovou stíhačku.“ A máš to, radovala jsem se v duchu.

„S tebou nevydrží. Ještě jednou tě s ním uvidím, tak si mě nepřej.“

„Ty mně vyhrožuješ?“ Otočila jsem se k odchodu. Nebudu svůj čas trávit s takovou potvorou nepřející. „Kéž by tě za tvé chování stihlo něco zlého,“ přála jsem si potichu. Hned na to jsem slyšela křik. Otočila jsem se zpět a Matovu bývalou srazilo auto a ujíždělo pryč. Rychle jsem utíkala k nehodě, ale bylo mi jasné, že je pozdě. Všude byla krev. Musím najít nějakou pomoc. Běžela jsem zpět ke škole, ale zastavila mě paní učitelka Gregoryová. První, co mě napadlo, bylo, že na mě nehodu zase svede.

„Vím, kdo jsi, Emo,“ začala tajemně. „Uvědomila jsme si to až po tom incidentu s tebou. Máš neobyčejnou moc, už jsem pár takových lidí potkala, ale ty jsi silnější. Tvé přání, rozkazy, prosby, cokoliv řekneš, každý musí splnit.“

O čem to mluví? Teď není čas na báchorky! „Musíme jí pomoci,“ brečela jsem.

„Jí už nepomůžeš. Přála sis to. Musíš se naučit ovládat svou moc a hlavně si dávat pozor.“

„Moc? Proč ji mám? Já se o ni neprosila!“

„Uklidni se. Jsi výjimečná. Můžeš pomoci plno lidem. Jen buď opatrná,“ radila. „Teď uteč. Řeknu policii, že jsem ji už takhle našla.“

A náhle mi to došlo. Proč učitelka skočila z okna? Kvůli mně. Proč mi rodiče dovolili jít na ples? Protože jsem je nějak očarovala. Proč tu dívku srazilo auto? Opět kvůli mně. Uklidňovala jsem se, že alespoň Mata jsem neočarovala. Snad. Jak mohu žít s takovou mocí a zodpovědností? S pocitem, že jsem zabila nevinnou dívku? Jak budu v noci klidně usínat? Radši už nebudu mluvit. Nikdy.

A najednou bylo všechno jinak. Změnil se mi svět. Možná se i zhroutil. Zabíla jsem nevinnou dívku. Já. Nikdo jiný.

„Než žít s takovou tíhou, radši umřu,“ pípala jsem potichu. Nevěděla jsem, co budou mít má slova za následek. Viděla jsem paní Gregoryovou, jak na mě něco naléhavě křičí, ale neslyšela jsem ji. Obklopila mě černočerná tma.

Jsem? Nebo už nejsem?

Osudný telefonát

Kristýna Dostálová

úryvek z textu

...

V kapse se mi náhle rozezvnil mobil. „Prosím?“ zeptal jsem se nevrle.

„Promiňte, že vám volám na osobní mobil, ale vaše pevná linka byla nedostupná,“ ozval se známý ženský hlas. Ztuhl jsem.

„Je to velice naléhavé,“ dodala doktorka. Přeběhl mi mráz po zádech. Podíval jsem se do Agátiných očí. I v nich byl strach. Co to jen může být, že volá tak naléhavě? Kolik času mi asi zbývá? Pár týdnů? Pár dnů?

„Je to velice nepřijemné, ale v laboratoři asi prohodili vzorky. Podle nových testů leukémií netrpíte. Jste úplně zdravý,“ řekla doktorka. Chvilí jsem měl pocit, že sním. Pak jsem vykřikl radostí.

Všechny mé obavy ze smrti se rozplynuly. Budu žít! Mám ještě spoustu let! Můžu si vzít Agátu, můžeme spolu mít děti, můžu navštěvovat své synky, můžu klidně cestovat kolem světa... Můžu žít. Doopravdy žít. Ne tak, jak jsem žil do doby, než jsem zjistil, že mám domnělou leukémii. Můžu žít naplno tak, jak jsem žil, když jsem si myslel, že mi zbývá dva měsíce života. Tak, jak by měl žít každý. Přítomností. Žít přítomností, nebát se změny a nebát se jít za tím, po čem toužíte.

„To je vynikající zpráva!“ zakřičel jsem do sluchátka a pak se podíval na nechápavý výraz Agáty.

„Budu žít,“ naznačil jsem bezhlasně a ona se rozzářila jako sluníčko.

„A komu ty vzorky teda patřily?“ zeptal jsem se doktorky.

„Na tom nezáleží. Zastavte se prosím zítřa do ordinace, ráda bych ještě udělala nějaké testy...“ řekla doktorka, ale já už jsem zavěsil a všechno vysvětloval Agátě. Brečela, ale tentokrát brečela štěstím.

„Agátó,“ řekl jsem slavnostně a klekl si před ní na koleno. „Sice nemám prstýnek, ale zeptám se tě teď, protože v životě už nikdy nechci na své štěstí čekat. Vezmeš si mě?“ zeptal jsem se jí.

„Ano, ano!“ vykřikla. Obejmul jsem ji a políbil.

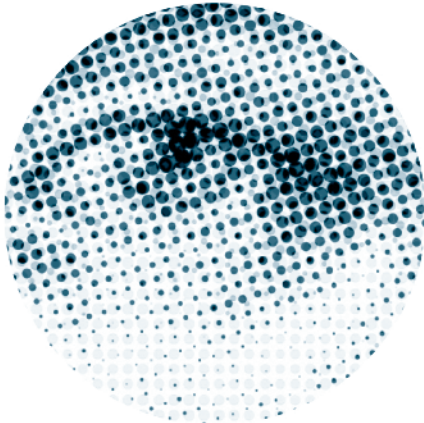
„Crrr!“ ozvalo se protivně drnění telefonu, které nás vytrhlo z naší chvíle štěstí.

„Kdo to jen může být?“ divila se Agáta, když šla ke stolku a zvedala sluchátko. „Haló?“

Chvilí jen tak tiše stála a zírala před sebe. Potom značně zbledla. Rychle jsem k ní přistoupil.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se jí. Nic neřekla. Jen mi podala sluchátko a klesla na bžový gauč. Zneklidněně jsem přiložil sluchátko k uchu. Známý hlas. Doktorka Koláčová. Volala Agátě. „Haló? Jste tam? Moc mě mrzí, že jsem vám to neřekla dříve, ale až dneska jsme zjistili, že jsou ty výsledky popletené. Moc mě to mrzí. Pokud budete chtít, můžeme zkusit chemoterapii. Slyšíte mě, paní Světlá? Haló?“ Ale nikdo neodpověděl. Nechal jsem sluchátko spadnout na zem.

A tak se náš sen rozplynul. Smrt je totiž všude. Ten, kdo svůj život doopravdy žije, se jí nemusí bát. Pro toho, kdo pořád na něco čeká, je největším protivníkem. Tak už přestaňte čekat na zázraky, protože zázraky nejsou. Jsme pouze my a naše činy. Tak žijte. Protože jinak jednou může přijít zpráva, že se váš život chýlí ke konci. Stejná zpráva, která tak náhle přišla k Agátě. Byli jsme konečně šťastní. A najednou bylo všechno jinak.

sedmý ročník
literární soutěže

MÁCHOVOU
STOPOU 2015

najednou
bylo
všechno
jinak

Porotci při práci

Jak jste nakonec byli rádi

Eliška Bílková

Očekávání důležité schůzky se v okamžiku přetransformuje v hroudu zmrzlého sněhu na střeše domu, pod kterým stojíte. Telefonujete s člověkem, který schůzku ruší, tedy spíše přesouvá na další den. Vy řeknete, že to nevádí. Zavésíte, hrouda sněhu sjede ze střechy a roztrhší se přímo o vaši hlavu. Jste naštvaní. Snad proto, že musíte na schůzku zítra v jedenáct, což znamená, že si v pekárně nebudete moci koupit čerstvý chleba, což znamená, že budete celý den pěkně nervózní. Jste nervózní už dnes, protože jste tu schůzku měli mít dnes v jedenáct, takže jste si nekoupili čerstvý chleba. Jste nešťastní, protože vám dochází, že si jej dva dny po sobě nekoupíte. Když si dva dny po sobě nekoupíte čerstvý chleba, jste nešťastní. Stojíte pod domem, ze kterého na vás spadla ta hrouda sněhu, a jste mrzutí, protože si vždycky stoupnete pod dům, který má střechu, ze které vždycky, když tam stojíte, spadne sníh. Připustíte, že na vás ještě nikdy předtím z žádné střechy sníh nespadl. Zeptáte se sami sebe, proč tedy máte za to, že na vás sníh ze střechy padá často. A schválně. Uvědomíte si, že si o všem, co se stane, říkáte, že to bylo schválně. Žena, která právě prochází kolem vás, řekne něco jako „Cože? Jste blázen?“ a vy si uvědomíte, že jste tu otázku asi řekli nahlas. Nejspíš té ženě. Neřekli byste tu, kdybyste věděli, že tam je. Chcete říct něco jako pardon. Řeknete to a očekáváte, že vám žena odpoví, nebo se alespoň usměje, nebo tak něco. Ale ne, nic. Napadne vás, že jste to pardon asi neřekli nahlas, jen si mysleli, že jste to řekli nahlas. Potichu jste chtěli říct tu otázku, proč vlastně máte za to, že na vás padá často sníh ze střechy, ale udělali jste to naopak. Celkem často děláte věci naopak. Jakmile si to připustíte, bodne vás v pravém zápěstí. Občas se stane, že vás tam bodne. Hlavně když si něco připustíte. Jelikož to děláte poměrně často, tak vás taky dost často bodá v zápěstí. V pravém. Znova si vzpomenete na ženu. Chvilí jen tak stojíte pod střechou a se sněhem na hlavě. Připustíte si, že jste asi blázen, bodne vás v pravém zápěstí, odemknete vchodové dveře domu a vejдете dovnitř.

Zastavíte se na druhém schodu a přemýšlíte, proč jste odemkli levou rukou, zatímco schováváte klíče do kapsy. Připustíte si, že jste to udělali proto, abyste nenamáhali pravé zápěstí, které vás zrovna dnes tolik bolí. Připustíte si, že si nebylo dobré ten fakt připouštět, když vtom vás bodne v zápěstí. Dvakrát. Bodne vás v něm tak, až vymrštíte celou paži do prostoru vedle sebe. Jakmile uslyšíte zoufalé zakřičení, připustíte si, že jste rukou možná nemrštili do prostoru, ale spíše do člověka, jenomže vtom vás v zápěstí bodne zase, načež si připustíte, že byste do toho člověka mohli praštit znovu, proto si levou rukou tu pravou přidržíte na hrudníku, jenomže už je evidentně pozdě, protože jste rukou zase řádně škubli, jak jste si připustili, že by bylo špatné toho člověka znova uhodit. Připustíte si, že vlastně nevíte, jestli vedle vás někdo stojí, proto se otočíte dozadu, načež vás bodne v pravém zápěstí a vy udeříte rukou do kovového zábradlí u zdi. Zadržíte dech… Chvilí sledujete zeď, jak se u ní vznášejí obláčky bílého prachu. Slyšíte kroky. Napadne vás, že by to mohl být ten člověk, do kterého jste předtím udeřili, vzhlednete výš a uvidíte muže. „Proč máte brýle v ruce?“ zeptáte se, vzápětí si připustíte, jak hloupá ta otázka byla. Připustíte si, že jste tu otázku snad zase neřekli nahlas, a taky vás napadne, že vás ten člověk nevidí, když nemá ty brýle na očích. Zarazíte se. Napadne vás, že vás teď vůbec nebudlo v zápěstí! Nadechnete se a podíváte se na ruku. V tom okamžiku vám celou paži projede příšerně ostrá bolest. Uvědomíte si, jak moc vás pulsující zápěstí bolí. Bolí vás dost na to, abyste si připustili, že musíte do nemocnice, ale ne zas tak málo na to, abyste mohli rukou jednoduše pohnout a pustit se zábradlí. „Kde sakra jsi?“ ozve se ze dveří v patře hlas. Hlas vaší matky. „Viděla jsem tě z okna na chodbě. Chtěla jsem jít s odpadky do popelnice, ale potkala jsem domovníka. Říkal, že se zrovna chystá shazovat sníh ze střechy, tak mi to smetí vezme. Hodný pán, že?“

„Jo, to teda,“ utrousíte, pohlédnete na matku, vystoupáte čtyři zbývající schody a vejдете do bytu. Posadíte se ke stolu na nabídnutou židli. Matka stojí u kuchyňské linky a připravuje čaj. „Tak co schůzka, jak jsi dopadl?“ „Nijak. Nebyl jsem tam.“ „Nebyl? Říkal jsi přece, že je důležitá. Na jakou schůzku jsi měl vlastně jít?“ „Ále, měl jsem se sejit se Šamanem.“

Stanislav Klín

úryvek z textu

…

Je připraven, myslí si a možná se i na cestu těší, až neuslyší sousedy přes zeď, prasata ve dvoře, motory a komíny, moc hluchý orchestry a ohňostroje, šťastný studentky, kočárky s maminkami, pány v autokarech, elektrické dálnice atd. Určitě tu nechá bar i mladou dobrou Vlčici, který to opravdu jde, která se snaží a která žije, má to v očích, jeho láska, šikovná mladá žena na začátku kariéry, snad to všechno přejije, přeje jí opravdu upřímně, jako nikomu jinému, jako nikomu. A kdyby moh, nechá tu i deset svých let pro dobrý muže a ženy, který zná, aby byli mladší a trochu se jim vrátila síla. Tu teď totiž sám neměl.

Loučení mu trvalo několik týdnů a nakonec i měsíců, odstrížení a pálení lávek přes tepny minulých se zdálo být nekonečné. A právě když vycházel levou nohou přes práh, ještě si na něco vždy vzpomněl, byla to elektřina, nebo záclony moc blízko lupy? Byl to bojler, mechanický strojek, plyn z ohřívачů a peci? Nevěděl, ale byla noc a s tou pouť začínat nechtěl. Dokonce i počasí a dvůr mu moc nepřály, jednou moc přšelo, jindy se zdálo, že slunce na něco čeká a v úplným podzimu, který mezitím roztáhl své zvědy, jít nechtěl. Zimu blokoval tepelnými záchvěvy radiátorů a čajových konvic, už nikam nechodil, nic ho nezajímalo, telefon utopil ve vaně hluboko, dole, a právě v ten okamžik mu to bylo jasný – s jarem půjde – a čekal, až zaklepe, až se ukáže a řekne: Jsem na tebe připraveno, ty, jehož jméno je Čekající. Učil se pro jistotu pružný cviky velkých mistrů Šaolinů, aby ho snad nedostala skála, Kerberos, nebo úplné malinký hmyzí bojovníci. Budoval hmotu, jedl dobře, učil se jazykem nový řeči, převaloval je a vstřebával. Natahoval šíji, mlátil do zdi, dotýkal se boha kamene a boha vody, zapaloval oběti, oltáře budoval v sobě, vyzýval předky a hodně spal, samý vitamíny. Někdy se mu zdálo, že ani tahle příprava mu zimu nekrátí, ale když se zpozoroval jednoho večera po ledový koupeli v zrcadle, věřil a viděl: leden taje.

„Jakej šaman? To je snad ten indiánskej doktor. Nedělej si legraci, vážně m…“

„Jo, totiž žádněj šaman. Jen Šaman. Ten nový doktor ze střediska. Viděl jsem plakátek s číslem v autobusu, a tak mě napadlo, že k němu zajdu. Kvůli tomu zápěstí. Jak mě pořád tak bolelo.“

„Do nemocnice půjdeš, jestli tě to pořád bolí. Jen co dopijeme čaj. Na,“ řekne matka a postaví před vás hrnek horkého nápoje.

Bolí. To teda jo. Připustíte si, že byste do té nemocnice zajet vážně měli. „Ano. Půjdu k doktorovi. Jen co dopijeme ten čaj.“

„No proto. Nikdy mě neposlechněš, a takhle to dopadá. Měl jsi tam zajít už dávno. Hned když to začalo. Já pořád říkám, že ka…“

Připustíte si, že vlastně vůbec nevíte, kdy to začalo. Jako to bodání v zápěstí. Lehce se vám zvednou koutky, když si uvědomíte, že přesně víte, kdy skončilo. Dnes. Připustíte si, že máte nesmírnou chuť na čerstvý chleba, který jste si dnes kvůli té schůzce nekoupili. Ale zítra si ho koupíte! Konečně! Protože na žádnou schůzku nepějdete. Mysleli jste si, že se bez něj budete muset obejít i zítra, ale nakonec je všechno jinak. Límeč svetru vám už uschl a už taky nejste naštvaní, že vám ta paní řekla, že jste blázen. Jen ruka vás stále bolí, protože jste si zlomili zápěstí. Ale to se změní, až se ruka zahojí. Změní se to tak, jako se přeměnil sníh ve vodu, šaman v Šamana, schůzka ve chléb a tak, jak se drobnosti mění v život.

Eliška Bílková pochází z Havířova a studuje třetí ročník tamního jazykového gymnázia. Šestým rokem navštěvuje literární dramatický obor na ZUŠ Bohuslava Martinů. Miluje knihy, nejraději se vrací k Pěně dní od Borise Viana.

Byl březen… A právě tehdy procitnul z hlubokého snu, chvíli brečel, že se to vážně neděje, padl do montérkovy soustavy, která nebyla ničím jiná než další dvě na dně šatníku, vzal si brašnu s nářadím, s náhradními střevama mašin a kotlů, posnídal a vydal se do práce, kde v kantýně snědl na oběd tři knedlíky s oranžovou moučnou zálivkou a dvěma připalenými kuřecími zbytky. Díval se přes mříž oken na areál elektrárny a počítal, kolik let mu ještě zbývá, než se vrátí z práce špinavěj domů a bude si pískat:

Celý svůj život žil v tiché neděli a v ní již přemýšlel o mrtvém pondělí, v úterý do práce, také tak ve středu, ve čtvrtek zase, co v pátek k obědu? Přez'er se, prase! A v sobotu vidí již známé to obrazy, že neděle totiž tichem se pokazí…

Jan Váša je studentem doktorského stupně sociologie na Masarykově univerzitě v Brně. Snaží se mít oči dokořán, sledovat velké pohyby společnosti i drobné krůčky lidí kolem sebe. Po roce stráveném v norském Bergenu si zamiloval déšť a fázi střídání ročních období, kdy není možné rozlišit den od noci. Foto Mirka Moksha

literární příloha: Máchovou stopou 2015

Tohle není višňový sad

Jan Váša

„Však nikam nespěchej, vono taky není vo co stát. Do důsledku,“ promlouvá mi do duše Tátka, který není mým Tatkou, ačkoliv teď jako Tátka hovoří. Mluví o svatbě. Mluví o Mamině.

„Podře mě chytat! Lezu dolu!“ volá Mamina ze stromu višně. Před chvílí nám podala plný koš a teď sestupuje za ním. Mamina je drobná a nečekaně mrštná. Jak se tam tak protahuje mezi zelení a červení, bosá chodidla klade na vidlice haluzí, je to, jako by stromem prosakoval déšť. Když se Mamina sleje na poslední a největší rozvětve, je těžké rozeznat, jestli to zašustilo listí, nebo její bílá růžově květovaná pracovní sukně.

„Jak mě chceš asi chytnout, když stojíš deset metrů od stromu?“ volá na Tátku. Čím je Tátka stožárovitější, tím méně je ohrabaný. Předpažuje, předvádí sestavu. Sestava je pěkná, k ničemu ale není. Piskoř se směje.

„Ty se moc nesměj, ty šašku. Tys tam vůbec nebyl schopnej vylízt,“ řekne Tátka. Piskoř si z toho nic nedělá. V jeho pošklebování chybí několik předních zubů. Piskoř je pořád ještě mlíčňák.

Každé chodidlo zapřené o jednu větev, Mamina bezradně shlíží pod sebe. Ostré slunce vytváří na kůži slané krůpěje, které je potřeba čas od času kolem očí setřít.

Piskoř se nudí. Kouká na kostelní věž, kontroluje malou a velkou ručičku. Pohledem zavadí o modré a červené vlaštovky kolíčků na prádlo sedící na šňůře u sousedů. Pod vlašťovkami vlají barevné prapory. „Růžový slipy, fůůůj!“ vyhrkne Piskoř a vyplázne jazyk. Dělá zvuky, jako když zvrací. Šíleně to přehrává.

Bílé kalhotky s růžovými proužky budou patřit mladě od sousedů. Může jí být tak patnáct šestnáct, několikrát jsem ji před domem nebo na zahradě zahlédl. I když samozřejmě, jakékoliv odhadování je v tomhle věku čistá loterie. Mladá od sousedů je samá ruka samá noha. Jak lze pozorovat, pomalu, ale jistě se stává ženou.

Mamina se chystá ke skoku. „Počky, mamčo, ať nehopneš do višní, co už jsou na zemi.“

„A jak asi, když jsou všude kolem?“

Piskoř koulí očima, ukazuje bělma, strašně rád by popěl veškerou pokrevní vazbu s těmi tajtrlíky.

Tátka hrábne po plastových záživě růžových pantoflích, které leží kousek dál v trávě, a přisune je blíž ke kmeni. „To jako mám skočit rovnou do nich, ne, ses asi zbláznil.“

Mamina si kecne do rozvětve a natáhne jednu nohu směrem k Tatkovi. Listí zašustí, květovaná sukně odhalí nezvykle svalnatá lýtka. Jsou to lýtka sportovkyně, běžkyně na dlouhé tratě. Jsou černé tůpkanová. Pociťuji zvláštní mrazení, jež připoutává mou pozornost na tento nestydatý pointilismus.

„Ti je mám jako nazout? Nebo co?“ Mamina propíná nárt, zapraská to v něm, jako když se láme větev. Zdola má nárt strukturu kůry višňového stromu.

Zavřu na chvíli oči a bezděky si olíznu horní ret. Jsou na něm cítit višně. Není vo co stát, opakuju si Tatkova slova a před očima se mi při tom mihají shluky chloupků na propnutých lýtkách.

Aniž by čekal na odpověď, nazuje Tátka záživě růžový plastový střevíc na roztomile mrňavou nožku. Bere do rukou druhý botek, chvíli čeká. Mamina otálí. „Ještě druhou,“ říká Tátka.

Propnuté chodidlo se ani nehne. Tátka vzhledne do koruny. Kde to vázne…?

V koruně se usmívá Popelka – Popelka v koruně se směje. Tlemí se jako idiot, říká si Piskoř.

„Tak co je? Nastav druhou, ne?“ říká Tátka.

Popelka s růžovým pantoflem na propnutém chodidle se mezitím zasnila. Myslí na neurčitý abstraktní ples na neurčitém a vzdáleném zámku. Může být šťastná, že střevíc padne jí, jenom jí, a nikomu dalšímu? Jasně že může. Je šťastná.

„Seš hluchá, nebo jo!“ volá princ.

Přímka jdoucí od palce přes kotník až ke koleni a dokonce přes pídí odhaleného stehna ve mně vyvolává neodkladné skulpturní otázky: co kdyby tu Popelka se zasněným, trochu záhadným úsměvem ve tváři, s nataženým chodidlem, s plastovým pantoflem, s vykasanou sukní, co kdyby tu zůstala napořád sedět jako socha? Jako pocta všem plastovým pantoflům a vykasaným sukním? Jako pocta rodninnému sběru višní? Sedící socha Popelky. Někdo další by pak do koruny stromu vyšpálhal tak, že by zapěl jednu nohu o hranu nazutého pantoflu a rukama by Popelku objal v pase. Vysvíhl by se nahoru a v dalším kroku by využil vhodné tvarovaných řader. Přitáhnul by se za řadra, až by stál oběma nohama v Popelčině klíně. Pak už by nahoru vystoupal po rozkošných rámečnících a šikovně by jednou nohou zakotvil v hnízdě krátce střižených chlapeckých vlasů.

Zatímco Popelka tuhne v sochu, Tátka kouká na hromádku suť ležící u kamenné zidky kousek od stromu. Suť pochází z horní části plotu, kterou nechal na dědův pozemek zřítit soused. Prý proto, že byl plot nepřiměřeně vysoký a sousedovi stínil ve výhledu. Děda říká, že soud je bývalej estébák, což se dá ověřit v databázích na internetu. Nikdo kromě dědy to zatím neověřil, ale to je vcelku jedno, když je soused estébák. Kdyby si tady zrovna v tu dobu hrál Piskoř, mohl ho soused klidně, úplně klidně zabít.

Děda nám zakázal s tou suťí jakkoliv hýbat, aby neustále připomínala, co to vedle nás bydlí za zamindrákovaného kripla.

Sedící Mamině se nedaří zastavit čas. Připomíná jí to moment, kdy jí Tátka nasadil zásnubní prsten. Její pocit životního štěstí je velmi silně navázan na konkrétní okamžiky. Je-li okamžik obydlen vhodnými postavami a zasazen do správných kulís, stává se z něj milník. Dorazit až k milníku, to je běh na velmi, velmi dlouhou trať.

Eventuálně, když to jinak nejde, se kulisy a postavy dají přecúrat. Ale vždycky jenom dočasně. Popelka nastaví druhou nohu, kterou už zcela tak pěkně nepropne.

„Hajzl estébáká,“ procedí Tátka mezi zuby.

„Hajzl estébáká!“ zopakuje Mamina a dá do toho pořádný důraz, čímž ze sebe zároveň setrese Popelku.

Žuch, ozve se od stromu. „Seš blbej? Co se mi tam motáš?“

Tátka vrávorá pozpátku. Mamina se zvedá ze země. „Ty seš přeci tele!“ volá na Tátku.

Piskoř se otočí a vyprskne smích, z děr po zubech mu vylétne sprška slín.

Mamina se ke mně postaví zády, její sukně je v třísech poseta tmavočervenými flíčky. Zavřu na chvíli oči a bezděky si olíznu horní ret. Je na něm cítit krev. Najednou bylo všechno jinak. Do důsledku.

Na věčné časy

Jakub Lepší

Stará paní zalila květiny, posekala trávu a sesbírala odpadky kolem hrobu svého před rokem zesnulého manžela. Zapálila svíčku. Slunce bylo ještě poměrně vysoko nad kopci, ale konec otvírací doby se pomalu blížil, poslední návštěvníci opouštěli hřbitov, a i ona šla.

Sotva zaklapl zámek za správcem hřbitova, ozvaly se mezi hroby hlasy: „To je dost, že odešli, už jsem to tu nemoh vydržet.“ „Jo, je to tu dost těsný.“

První hlas patřil manželovi staré paní, druhý devatenáctiletému mladíkovi, který před několika týdny utonul. Oba dva teď vylézali ze svých hrobek. „Koukám, že jste entomolog,“ dobíral si mladík staršího muže, když viděl, jak ze sebe sklepává brouky. „Uvidíme, jak se budeš smát ty, až se ti začne rozpadat rakev!“

„Co myslíte, je dneska dost teplo na von Stauffera?“

„Asi jo. Dojdi pro něj!“

Von Stauffer byl nejstarším členem místního hřbitova. Jako důstojník rakousko-uherské armády sloužil v Chorvatsku, kde přivykl teplému počasí a mořskému vzduchu, proto vylézal jenom v letních dnech. Když mu zetelý slachy, museli ho vynášat čerstváci. Ti mu občas dělávali naschvály a vytáhli ho uprostřed zimy, von Stauffer pak nadával celou noc. Ale rádi ho měli všichni. Když už nebyl nikdo, kdo by za něj platil hrob, a bylo rozhodnuto o exhumaci a přemístění do společné hrobky, ubytovali někteří von Stauffera u sebe. Hrobníci našli hrob prázdný, když však do něj chtěli pohřbívat, von Stauffer byl zpátky. Po několikerém opakování to vzdali a von Stauffer tak bydlel zadarmo. To se samozřejmě nelíbilo obyvatelům společného hrobu, ale měli alespoň další důvod si stěžovat. Stěžovali si neustále a na všechno – počasí, sousedy, ceny pronájmu, potomky. Jen jednou je vytáhli ven, brbláním zkazili celou noc. Od té doby všichni čekali, až se hrobka zaplní a odvezou je ke kremaci. Hřbitovem se začal rozléhat hlasitý smích – von Stauffer se opět neubránil při pohledu na prosklené řady přátel žehu, kteří se zpopelněním připravili o posmrtnou zábavu. Začal něco huhat, nebylo mu však rozumět, neboť mladíkovi se stále nedařilo najít jeho spodní čelist.

Po třech hodinách mariáše, kdy se před von Staufferem nakupila hromada zlatých zubů, prstenů a náušnic, mladík se starším mužem osaměl. Mlčeli a dívali se za bránu hřbitova, kde se ještě před nedávnem odehrávaly jejich životy, pozorovali hvězdy, ale daleko raději by hleděli ke slunci, přes den se však museli schovávat před lidmi. Mladík se po chvíli se smutkem ohlédl za jmény mladých žen ve skříňkách kolumbárií. „Všechny spálili,“ povzdechl si.

Seděli ještě několik hodin a debatovali. Mladík byl rád, že i po smrti našel někoho, komu se může svěřovat.

Za pár měsíců se na hřbitově objevila čerstvě vykopaná jáma, všichni čekali, kdo bude novým příbývsím. Večer po pohřbu se seběhli k novému hrobu, z něj se právě vyhrabala šestadvacetiletá dívka, i po autonehodě s přeraženým nosem, řadou hematomů a chybějícím předloktím byla nádherná.

Karty s von Staufferem už nebyly na pořadu dne, mladík teď chodíval celé noci s dívkou po hřbitově nebo s ní sedával u své ho hrobu, kde koukali do nebe. „Máš ráda hvězdy?“ otázal se.

„Nevím, nikdy jsem si na ně pořádně nenašla čas.“

S nadšením ji začal ukazovat jednotlivá souhvězdí. Dívka se po chvíli začala znudněn rozhlížet po okolí. Spatřila přicházet staršího muže. „Nebuď tak přehnaně romantické, vdyt jí není šestnáct,“ lehce se usmál a pohledem sklouzl k dívce.

„Jděte se zahrabat! Už jsem vám říkal, že nás máte nechat na pokoji,“ obořil se mladík, pak se obrátil zpět k dívce.

„Nemusíš bejt hrubej!“ řekla a odešla. Starší muž dokuřoval cigaretu a zvláštním způsobem hleděl na mladíka, pak odešel také. Mladík šel spát.

Následující noci sebral kytkici chryzantém vkusně vázaných černou stuhou a vydal se omluvit se dívce. U jejího hrobu ji však nenašel, a proto se vrátil zpět. Byl zaskočen, když ji spatřil držet se za ruku se starším mužem u jeho hrobky.

„Co tu děláte?!“

„Víš, dohodli jsme se, že se přestěhuju,“ odpověděla. “

„Kam?“

„Ke mně, kam jinam!“ rázně vstoupil do debaty muž.

„K vám?! Vratte se do hrobu! Proč k vám?“

„Třeba proto, že do tvý jednomístný hrobky byste se těžko vešli.“

„Ale já myslel, že...“ obrátil se k dívce.

„Ne, to by nefungovalo.“

„Proč ne? Přece můžeme každý bydlet ve svém.“

„To já nechci, musím pomalu začít myslet na budoucnost, a ty toho nemáš tolik co nabídnout. Promiň.“

Mladík vztekle odhodil květinu a odešel.

Von Stauffer přišel během jednoho večera o dva kumpány. Starší muž se nepřestával věnovat dívce a mladík trávil veškerý čas u hromadného hrobu, odsouval krycí desku a oddával se s jejími obyvateli melancholií a stěžovatelství. Atmosféra na hřbitově houstla, většina byla otrávena z toho, jak se každý den mezi hrobkami rozléhají monology propletené jeden do druhého, monology, na něž nepřicházela žádná odezva.

Muž s dívkou se procházeli pod bezmračnou oblohou. „Jsem ráda, že je tu dnes klid.“

„Jo, už ho to přšlo, zůstal dnes u sebe. To se mrzouti unadávaj, že zůstali zavřený.“

„Tak teď už nás ani smrt nerozdělí,“ řekla sarkasticky.

Hřbitovem se začal rozléhat smích, nikoliv von Staufferův, ale smích šílence. Muž s dívkou se rychle vraceli ke svému hrobu. Ten byl z poloviny otevřen, vedle něj stála dívka na rakev, krajka a brokátová matrace s polštářkem se válely v trávě. Mladík s šikmo rozpaženými rukama stepoval na zavěněn půlce a chechtal se.

„Co děláš, ty hovado?! To nemáš žádnou úctu?“ rozněval se muž.

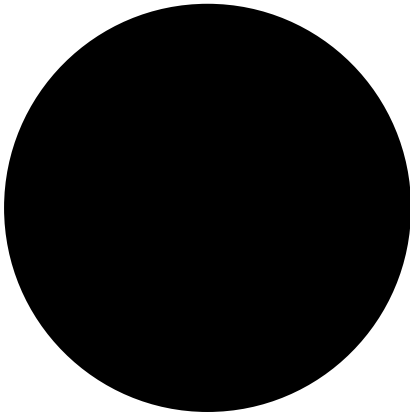
„Promiňte, když já mám strašnou radost,“ odpověděl s širokým úsměvem mladík.

„Z čeho?“

„Zitra vám sem vezou starou.“

Jakub Lepší se narodil roku 1992 v Ústí nad Labem. Studuje učitelství pro střední školy – český jazyk a společenské vědy na Univerzitě J. E. Purkyně. Kromě literatury se zajímá o výtvarné umění a hraje na kytaru.

Osudová pátrání

Na začátku měsíce října jsme v naší knihovně přivítali publicistku a spisovatelku Juditu Matyášovou, která si pro návštěvníky připravila velice zajímavé vyprávění o své knize Přátelství navzdory Hitlerovi, doplněné množstvím ilustračních fotografií. Tato energická mladá žena je nejen novinářkou, ale zároveň i badatelkou, jež pátrá po neuvěřitelných životních osudech. Hlavně po stopách Čechů, kteří odešli ze země v průběhu 20. století. Hledá střípky příběhů, spojuje dávné kamarády, vyhledává ztracené příbuzné a luští záhady.

Po setkání jsme se ještě zeptali na několik otázek:

Na besedě v naší knihovně jste posluchačům představila svoji knihu Přátelství navzdory Hitlerovi. Není to ale vaše první kniha. Ta vyšla již před šesti lety a nese název Na cestách s Franzem Kafkou. V ní jste spolu s fotografem Janem Jindrou hledala místa pobytu nebo návštěv slavného spisovatele. Zdá se, že pátrání a objevování skrytých tajemství je vaším koníčkem. Měla práce na těchto dvou knihách skutečně něco společného?

Pátrání je stále stejné a přitom pokaždé jiné. Stejně je v tom, že když se vynoří první stopa, tak ji musím následovat, musím pátrat dál a hledat maximum informací. V roce 2003 jsem se poprvé setkala s fotografem, Janem Jindrou, který mi vyprávěl o tom, že hledá místa, kam cestoval Franz Kafka a potřebuje někoho, kdo by mu s tím pomohl. Já jsem tehdy věděla o slavném spisovateli zhruba to, co většinou učí ve škole: bydlel v Praze, psal ponuré texty a moc necestoval. Brzy jsem ale zjistila, že to bylo úplně jinak: cestoval velmi často a to nejen v rámci naší země, ale také téměř po celé Evropě. Během pětiletého pátrání jsme navštívili 70 kafovských lokalit, na každém místě jsem mluvila s archivářem nebo historikem. Práce na tomto projektu byla nejen o pátrání, ale také o pochopení souvislostí mezi tím, co Kafka prožil a o čem psal. Žádného pamětníka, který by se s ním setkal, jsme nesehnali, to by musel být velmi letitý pamětník – Kafka zemřel v roce 1924. Naopak u mé druhé knížky (Přátelství navzdory Hitlerovi), která ličí pátrání po 80 židovských dětech z Československa, které jely v roce 1939 do Dánska a prožily tam válečné roky, jsem od první chvíle věděla, že hlavně musím zaznamenat vyprávění těchto „dětí“ (devadesátiletých pamětníků). Byl to boj s časem, ale troufám si říct, že se mi podařilo hodně: vypátrala jsem třicet pamětníků po celém světě, jejich vzpomínky jsou součástí mé knihy.

Franz Kafka prý často pobýval i u nás v Litoměřicích, kde měl nevlastního strýce. Víte o tom něco bližšího?

Asi vás trochu zklamu, ale často to určitě nebylo. On měl přeci jen hodně pracovních povinností, jezdil převážně do Liberce, Jablonce a Varnsdorfu. Čas od času se stavil u příbuzných v Litoměřicích, kde žila rodina jeho strýce, Heinricha Kafky. Přímou na něj si Kafka nevzpomínal. Heinrich zemřel v roce 1886, když byly Franzovi tři roky, ale zcela jistě si Kafka pamatoval svoji tetu Karolinu. Ona provozovala se svým druhým manželem galanterní obchod v Dlouhé ulici a prý to byla velmi rázná žena. Kafka si dopisoval s jejím synem, Emilem, který odjel v roce 1904 do Chicaga, kde sehnal práci v obří zásilkové firmě. Po deseti letech v Americe, přijel Emil do Prahy a stavil se také u Kafků. Nadšeně vyprávěl o tom, jak to chodí u nich ve firmě, jak je tam neustálý ruch, telefonistky jsou v neustálém kontaktu se zákazníky. Kafku vyprávění zaujalo natolik, že některé motivy použil ve svém románu Amerika/Nezvěstný.

A jaký máte k Litoměřicím vztah vy? Prozradila jste, že jste tu nějakou dobu také bydlela.

Někdy v roce 2000 jsem poprvé přijela do Terezína, kde tehdy pracovala moje kamarádka jako archivářka, v Muzeu ghetta. Seznámila mě s umělci, kteří v bývalých terezínských kasárnách budovali kulturní centrum. Několik měsíců jsem jim pomáhala s propagací centra, bydlela jsem nejdřív v Terezíně a pak i v Litoměřicích. Z té doby mám stále několik přátel, které tu navštěvuji.

Chodila jste u nás do knihovny?

Ne, většinu času jsem trávila v Terezíně.

Jestě se vrátím k pátrání po osudech našich blízkých. Na svých webových stránkách nabízíte pomoc s hledáním příbuzných či známých, tzv. pátrání na míru. Co konkrétně to znamená?

Nejsem genealog, nesestavuji rodinné stromy, spíš pomáhám propojit zapomenuté vazby, například se na mě někdo obrátí, že hledá informace o svém dědečkovi či strýčkovi a nebo chce vypátrat kamarády z dětství. Asi nejsložitější byl příběh pana Huga Meisla (Maroma), on je jedním z tzv. Wintonových dětí. Pochází z Brna, po válce se odstěhoval do Izraele, kde žije dodnes.

fotoarchiv Judity Matyášové

V roce 2012 přijel do Prahy a vyprávěl mi, že měl před válkou nevlastního bratra Petra, který byl z křesťanského sirotčince a Meislovi ho adoptovali. Hugo i Petr měli odjet do Anglie, ale dva dny po okupaci si pro Petra přišlo gestapo a prý ho odvezli zpátky do sirotčince. To bylo naposledy, kdy ho Hugo viděl. Vyhledávání v archívech mi zabralo několik měsíců a bylo náročné hlavně proto, že Hugo neznal Petrovo příjmení před adopcí, nevěděl ani rok či místo narození. Pátrání skončilo dobře i špatně. Dobře v tom smyslu, že jsem zjistila, co se s Petrem stalo a špatně proto, že Hugo přijel do Prahy měsíc poté, co Petr zemřel. Někdy to prostě není takový konec, jako v hollywoodských filmech.

Takže hledání pokračují? Zmínila jste i to, že chodíte na besedy do škol, kde se snažíte studenty a žáky motivovat ke kladení otázek, k zájmu o příběhy z minulosti. Jak takové besedy probíhají?

Ano, pravidelně chodím do škol a vyprávím mladým lidem příběhy pamětníků. Snažím se je inspirovat k tomu, aby se zajímali o příběhy starší generace, aby naslouchali tomu, co říkají prarodiče. Již několik let spolupracuji s organizací Člověk v tísni/ Jeden svět na školách, která pravidelně pořádá kurzy pro mladé lidi, kteří mají zájem zapojit se do nahrávání příběhů pamětníků. Povídáme si o tom, jak rozhovory probíhají, co se během rozhovoru může stát a jak takové situace, které jsou leckdy dost náročné na emoce, řešit.

Zažila jste během nich něco zajímavého (překvapivého)?

Zajímavé příběhy se vynořují neustále a nemusí to být jen na besedách. Velmi často se mi stává, že publikuji článek u nás, v Lidových novinách, a ozve se někdo z čtenářů. Letos v lednu se mi podařilo vypátrat příběh několika přeživších z tzv. likvidačního transportu. Tento vlak převážel v lednu 1945 vězně z Osvětimi do koncentračních táborů v Rakousku nebo v Německu. Když zastavil na nádraží ve Velimi, osm vězňů vyskočilo z vlaku. Běžel pryč od nádraží, po pár kilometrech se dostali do Sokolče, kde je i špatně. Dobře v tom smyslu, že jsem zjistila, co se s Petrem stalo a špatně proto, že Hugo přijel do Prahy měsíc poté, co Petr zemřel. Někdy to prostě není takový konec, jako v hollywoodských filmech.

Takže hledání pokračují? Zmínila jste i to, že chodíte na besedy do škol, kde se snažíte studenty a žáky motivovat ke kladení otázek, k zájmu o příběhy z minulosti. Jak takové besedy probíhají?

Ano, pravidelně chodím do škol a vyprávím mladým lidem příběhy pamětníků. Snažím se je inspirovat k tomu, aby se zajímali o příběhy starší generace, aby naslouchali tomu, co říkají prarodiče. Již několik let spolupracuji s organizací Člověk v tísni/ Jeden svět na školách, která pravidelně pořádá kurzy pro mladé lidi, kteří mají zájem zapojit se do nahrávání příběhů pamětníků. Povídáme si o tom, jak rozhovory probíhají, co se během rozhovoru může stát a jak takové situace, které jsou leckdy dost náročné na emoce, řešit.

Děkuji za rozhovor.

Kateřina Minková

workshop (T)Raumsuche – kresba a zpracování do linoritu a dalších reprodukčních technik

Zahájení výstavy TŘI SVĚTY, v popředí Zdenka Převrátilová

03–05/15

Sebastian Vorein (T)RAUMSUCHE

Výstava tematizovaná hledáním prostoru (Raum) a snu (Traum).

Člověk, figura, v těchto autorských linorytech a dřevorytech, hraje svou významnou roli. List papíru je prostorem, v němž se schématická postava konkretizuje – prožíváním rozhořčení, denním rytmem – proměnou barvy pozadí grafiky. Změní se atmosféra světa tak, jak ji všichni zažíváme v různých denních fázích. Jiné grafiky jsou oslavou krále v každém z nás – ale s vědomím, že nám na rameni dřímá malý čertík – běžná polarita našeho myšlení a našich představ. Jiné grafiky otevírají téma touhy vidět jinému člověku do hlavy. Co si myslí ten druhý? A když takto o druhém uvažujeme, vidíme stále ještě jeho tvář, vnímáme jeho výraz?

Zahájení výstavy v knihovně bylo vyvrcholením podvečeru po jednom z prvních jarně nalažených dnů. Potěšující bylo úspěšné vytvoření českého, německého a anglického dialogu a příjemná přátelská atmosféra.

Sebastian S. Vorein žije a pracuje v Drážďanech. Více o autorovi na: www.vorein.com.

08–10/15

Ilona Staňková... X.WAYS

Pilotní výstava na naučném oddělení knihovny, které je nově útočištěm i pro umění.

Zaklínací formule: „nehýbejte se - vyleti ptáček!“ sklídí možná shovívavé pousmání. Většina z nás ji však ani nezaslechne. Pádíme tak rychle životem. Ilona přesto čaruje. Nezmrazí nás, to pohyb nechá zkamenět. A my najednou vidíme, jak nicotné, jak malicherné je naše snažení. Jak NÁDHERNÝ je náš spěch. Bez nás. Zůstala jen krása, barvy, klid. Při pohledu zvenku - z vesmíru - člověka jen těžko postihnout. Ale je tady. Pod těmi barvami. Schovává se v červené i v modré, je obažen ve tmě i ve světle. Najdeme ho? Najdeme ho v sobě? Ilona ukazuje, že naděje tu je.

Kalip

08–10/15

TŘI SVĚTY Štěpánka Vindušková, Zdenka Převrátilová, Jitka Liscová

Výstava tří výtvarnic, které jsou zároveň dlouholetými přítelkyněmi, je setkáním jejich různých tvůrčích poloh, přesto v mnohém velmi společných.

Všechny tři výtvarnice propadly fantazy světům. Zdenku Převrátilovou a Jitku Liscovou, dvě litoměřické rodačky, poutají společné chvíle v ateliéru Arnolda Richtera a jejich soukromé žánrové akce na Hlině u Litoměřic. Jitka Liscová a má bravurní grafickou průpravu, ovšem její vystavené práce jsou náhledem do autorčiny citu k elementu barevné hmoty, jenž je již několikaletým středem jejího zájmu. Na její návrat se můžete těšit v průběhu roku 2016, kdy jsme pro vás naplánovali výstavu na naučném oddělení.

Zdenka Převrátilová se k malbě, kresbě a grafice podrobněji dostala díky litoměřickému mistru Arnoldu Richterovi. Vystudovala Klasic-

kou animaci ve Zlíně. Po dokončení vysoké školy získávala cenné zkušenosti prací ve studiích: Jana Švankmajera, při výrobě večerníku Krysáci i v pražském studiu Anima. Nyní žije a pracuje v Praze. Věnuje se animaci, ilustraci, grafice a výrobě loutek pro animované filmy. Ani její tvorbu nevidí čtenáři naposledy. V lednu 2016 vložil autorka společně se svými kolegy sešit komiksu do Regálu No. 1 – nového projektu knihovny při příležitosti filmového večera plného ukázek z tvorby animáčního studia. Štěpánka Vindušková je přítelkyní obou výtvarnic a sdílí s nimi vášně pro fantazy svět. Narodila se v České Lípě a vystudovala obchodní akademii, ale po škole se svému oboru „vyhnula co nejširším obloukem“, jak sama komentuje své další životní nasměrování. Díky shodě náhod jí bylo nabídnuto místo grafičky. Touto profesí se zabývá dodnes. Po letech zkoušení různých technik se zamilovala do japonského stylu zvaný manga a v jeho duchu začala tvořit veškeré své obrazy.

V průběhu výstavy uspořádala Štěpánka Vindušková v knihovně dva workshopy pro mladé v rámci projektu knihovny KRE-KNI (*kreativní knihovna*), *promlome kódy nudy*. Na jehož pokračování a rozvíjení se můžete těšit i v následujícím roce.

11/15–01/16

Lenka Kahuda Klokočková SUBSTANCE

kresby / grafiky / objekty

Kresba je proměnnou, ale je možné v ní vidět i cyklení – jakýsi mezilidský kód.

Autorka v prostoru Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích poprvé představuje souhrnné dílo, které lze zařadit do několik let vznikajícího cyklu, nyní prezentovaného pod názvem Substance. Téma základu, podstaty a látky Kahuda Klokočková vizualizuje jako těla či tělesa nacházející se v různých prostorech, přitom v jednotném časovém kontinuu. Základními principy, které autorka řeší, jsou stvoření, bytí a zánik. Zabývá se skladbou hmoty, jejím odušněním, tělesným životem, existencí jedince ve společnostech, překrýváním vrstev generací vznikajících a zanikajících v nezastavitelném toku času.

Manga workshop I. mladí tvůrci při práci, upravo: lektorka Štěpánka Vindušková

pokračování článku ze strany 1: Manga nejsou jen Pokémoni

1891). O pouhý rok později zakládá první japonský magazín, Japan Punch, který sám ilustroval. Magazín se věnoval politické satirě a vznikl podle francouzského a britského vzoru. Charles Wirgman se zapsal do historie mangy tím, že do Japonska přivedl západní styl kresby a malby. Inspiroval a učil mladé japonské umělce, kteří začali experimentovat s tvorbou politické satiry v podobném stylu. Nejvíce se ale Wirgman v Japonsku zasloužil o rozvoj olejomalby.

Pomyslné polínko, nebo spíše poleno, do ohně přihodil i australský ilustrátor **Frank Arthur Nankivell**.

V 90. letech 19. století se Nankivell živil jako karikaturista v Japonsku, než odešel do Ameriky, kde se stal slavným karikaturistou magazínu Puck a členem Circumnavigators Club (klub světoběžníků po moři i zemi) společnosti s osobnostmi jako byl Ernest Hemingway a Harry Houdini.

Za svého působení v Japonsku se Nankivell seznámil s mladým a talentovaným japonským umělcem, **Rakutenem Kitazawou**, se kterým se spřátelili. Rakuten se na nějaký čas stal Nankivellovým učněm.

Rakuten Kitazawa studoval jak japonský styl malby (Nihonga), tak západní. Setkání s Frankem Nankivellem, při své práci v magazínu Box of Curious, ho ale ovlivnilo nejvíce.

V roce 1899 začal Rakuten přispívat do deníku Jiji Shimpō, kde každou neděli vycházela speciální strana věnovaná komiksu. Tu ilustroval právě Rakuten. Inspiroval se v amerických komiksech. A sám si rubriku pojmenoval **Jiji Manga**.

Rok 1905 znamenal pro manga další krok vpřed. Rakuten Kitazawa začal vydávat vlastní, plno-barevný magazín, nazvaný Tokyo Puck, pojmenovaný podle amerického magazínu, ve kterém pracoval jeho přítel Nankivell. Magazín měl tak velký úspěch, že byl překládán do angličtiny a čínštiny a prodáván nejen v Japonsku, ale také v Korei, Číně a Taiwanu. Rakuten Kitazawa je nazýván „Otcem mangy“. Sám trénoval mnoho dalších umělců, jako byl například **Hekoten Shimokawa**, zakladatel žánru anime.

PŘEVRAŤ

V letech 1945 až 1952 okupovaly Japonsko Spojené Státy Americké. Díky tomu se japonské veřejnosti otevřel přístup k americké televizi a komiksům. Nastartovala se tak nová vlna kreativity a s ní přichází manga obohatit vůbec nejdůležitější postavu v její historii, **Osamu Tezuka** (3. listopadu 1928 – 9. února 1989) Svůj první komiks nakreslil Tezuka již na základní škole a od jedenácti let tvořil skoro nepřetržitě. Ve svých 19ti letech vydal komiks

s názvem Shin Takarajima (Nový ostrov pokladů), který měl nečekaný úspěch a změnil svět mangy navěky.

Tezuka vystudoval lékařskou univerzitu, ale nikdy nevykonával praxi jako lékař. Díky podpoře matky následoval svůj sen a stal se z něj profesionální mangaka (význam viz slovníček vlevo). Svě vzdělání zužitkoval v jednom ze svých příběhů nazvaném Black Jack.

Po vystudování univerzity v roce 1951 stvořil Tezuka nejznámější postavu v historii mangy – robotního chlapce Astra, který se objevil v manze Tecuwan Atom (v Americe vyšla jako AstroBoy).

Na tvorbu Osamu Tezuky měly velký vliv Disneyho filmy. To ostatně sálá z jeho stylu kresby. Není tedy překvapením, že jednou z jeho předčůvek je **Japonský Disney**.

Jeho další a mnohem příhodnější přezdívkou je **Bibb mangy**. Dal jí totiž formu, kterou do té doby neměla. Kromě více náhledů na scénu, akčních prvků a podkreslení emocí, přinesl do mangy také fenomén velkých lesklých očí. Tvořil poutavé příběhy, které nadchly milióny dětí po celém světě. Zažehl v nich lásku ke čtení a tvorbě komiksu, ve kterých pokračovali i v dospělosti.

ROZPUK

V 60. letech 20. století dospívá generace dětí Nového ostrova pokladů. Komiksy však číst nepřestává. Manga se začíná dál rozvíjet v rukou amatérských umělců a rozšiřuje se o další žánry, které nejsou určené jen pro děti. Japonci tak čtou bez rozdílu věku.

Na podporu amatérsky vznikající mangy se v 70. letech začaly požádat tzv. cony (čtěte /kony/), kde se umělci setkávali s fanoušky a styl dále budovali. Začal se objevovat i první cosplay. Tento trend se rozšířil i do Evropy. První vlna zasáhla Itálii, Francii a Anglii. I zde od té doby vzniká manga pod označením grafická novela.

MANGA U NÁS

Do České republiky se manga, dá se říct oficiálně, dostala až v roce 2000, kdy se na Rauconu v Praze objevil první blok věnovaný Japonsku a společně s ním i anime a manze. Ve spojení s touto událostí vznikl i Česko-slovenský klub přátel mangy a anime. Ve stejném roce také vyšla první manga přeložená do češtiny s názvem Gon.

O rok později (2001) byly bloky s japonskou kulturou již zahrnovány i u dalších conů. Vznikly webové stránky Manga.cz. A v roce 2004 zorganizovali Brněnští otaku první samostatné setkání anime a manga fanoušků, nazvané Animefest.

V roce 2008 vzniklo občanské sdružení Kobu-

ta, které dodnes vydává sborník české mangy pod názvem Vějí.

SOUČASNOST

Po letech vývoje a boje za své místo na světě je manga jedním z největších fenoménů současnosti. Lidé po celém světě se oblékají jako své oblíbené postavy. Jezdí na několikatisícové setkání, spojené s promítáním, novinkami, nakupováním profesionální i amatérské mangy, setkáním s tvůrci a spoustou focení pro Instagram.

I u nás jsme zaznamenali pokrok, i když pomalejší, než v zahraničí. Mangu dnes najdeme skoro v každém knihkupectví. A to nemluvíme o internetu, kde jsou možnosti zas o něco větší. Na trhu jsou již k dostání i české překlady některých celosvětových bestsellerů (např. Naruto, Bleach, Gantz, Útok titánů, ad.). A když se spokojíte s japonštinou nebo angličtinou, možnosti jsou nekonečné.

Vše, co se pod pojem manga vejde, je tak rozsáhlé, že vám z toho půjde hlava kolem. Ať už vás zajímá romantický příběh na pozadí biblické katastrofy, horor se zombie školačkami, psychologická akce s roboty, vesmírné bitvy mezi kočkami a psy, komedie o tisících způsobech jak zabít svého spolubydělce nebo něco lechtivějšího. To vše vám manga nabídne. Jen budete se rozrostla natolik, že budete muset hodně přebírat a to vám může, při objemu mangy vydané za posledních 10 let, zabrat... celý život. Všeho moc škodí a to i ve světě mangy. Zapomeňte na romantickou představu domečku u jezera, ptáčky zpívají, sakury voní, manželka hraje na šamizen a mangaka v klidu tvoří svůj příběh. Lepší to vystihuje spíš práce u pásu v továrně s mistrem v zádech. Je to věčný boj s časem a editory. Když dokončíte jednu kapitolu, hned musíte stíhat další termín vydání, který je za týden. Čtenáři totiž musí mít pravidelný přísun závislosti.

Oblíbené japonské autory moc často nepotkáte venku. Nemají čas se ani pořádně najíst. Kdo ví, jestli vůbec vnímají celý ten festival radosti okolo jejich příběhů.

SHRNUTÍ AUTORKY ČLÁNKU

Jako takový otaku veterán bych se mohla roze-psat, jaké byly ty začátky skvělé a manga byla něčím úplně novým, co tu ještě nikdo neviděl. To bychom tu byli ale dlouho a já musím jít vařit oběd. Navíc proč kazit mangu mladým otaku romantikou minulosti.

Všichni, kdo zde stojí u průlomu proudění mangy do naší země, rozjeli kolos, který už se řídí sám. Manga.cz odvedlo svou práci a zamrzlo, protože ztratilo smysl bytí a nyní je pouze archivem informací. A my, první čtení otaku, jsme se nechali unést konzumováním nepř-

„Pro vás, talentovaní a všemi směry kreativní lidé, si přeji, aby se hlavně u nás doma prolomila neznalost ceny práce a dokázali jsme ji všichni náležitě ocenit. Nikdo z nás se slov a „lajků“ nenajde.“

berného množství příběhů. Nyní ale přichází nová generace fanoušků, kteří také touží objevovat stejné jako my kdysi. Setkala jsem se na workshopu mangy s partou skvělých lidí a naplnili mě nesmírnou energií a radostí. Věřím, že někteří z nich, když nepoleví a půjdou za svým snem, budou fantastickými umělci. V Čechách máme komplikovanější podmínky pro tvůrce komiksů, ale to je ta další příčka, kterou musíme překonat. Když nebudeme pracovat na vlastním zdokonalování my, tak žádného nedosáhneme.

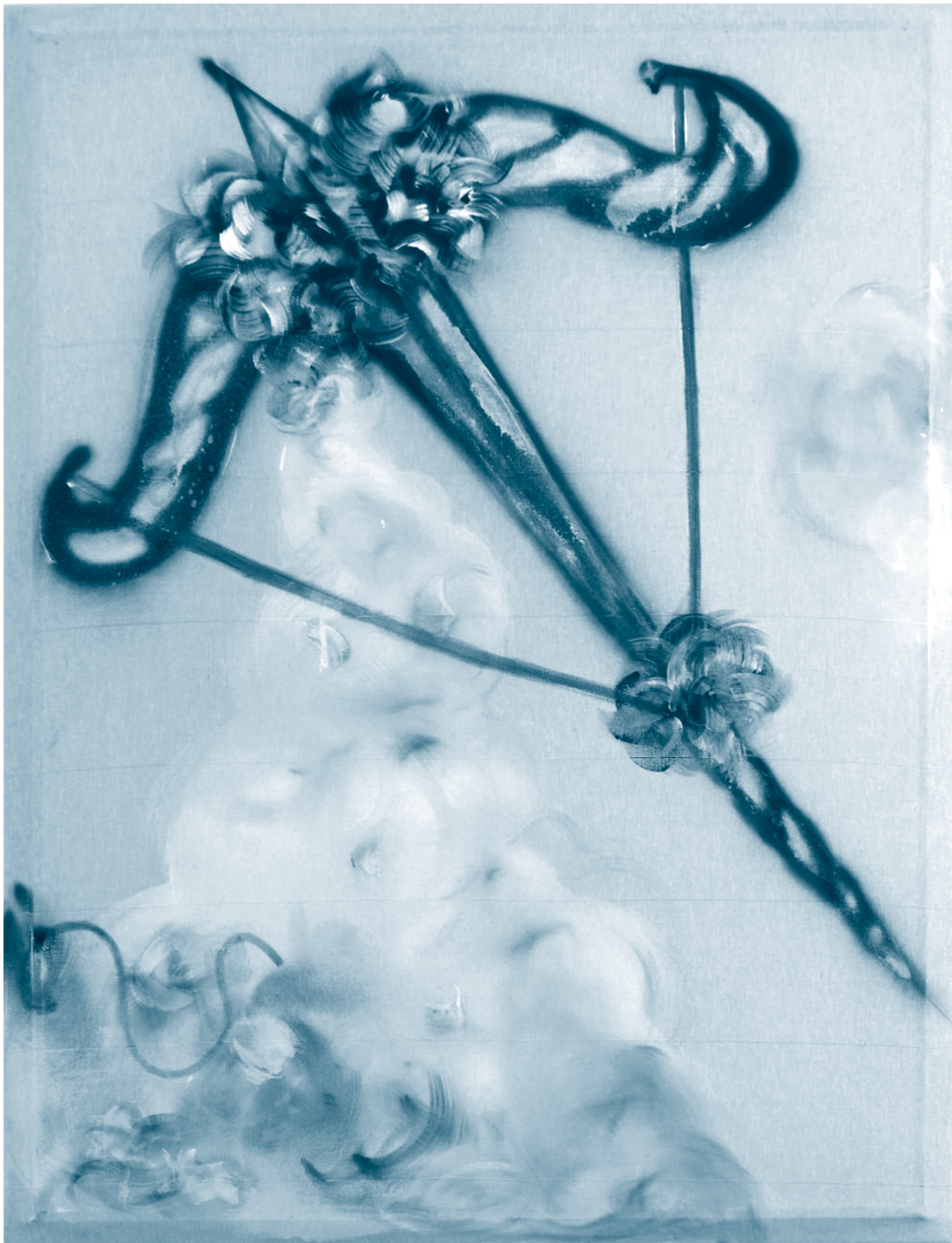
Štěpánka Quistis Vindušková

MANGA SLOVNÍČEK

Otaku – osoba posedlá zálibou v anime, manga či počítačových hrách
Anime – animované japonské filmy a seriály ve stylu manga, často zaměřováno s mangou
Bishōnen – překrásný mladý chlapec nebo muž
Bishōjo – překrásná mladá dívka nebo žena
Kawaii – roztomilý
Chibi – roztomilá trpasličí postavička s velkou hlavou
Mangaka – tvůrce mangy
Juunjin – postava se zvířecími rysy
Cosplay – kostým postavy z anime, mangy, počítačové hry, ad.
Fujoshi - **Yaoistka** – fanynka žánru yaoi
Gaiden – vedlejší příběh

ŽÁNRY

Shōjo – pro dívky do věku 18 let, romantika z pohledu mladé dívky
Shōnen – pro chlapce do věku 18 let, akce, sport nebo romantika
Shōjo-ai / **Yaoi** – příběh o lásce dvou chlapců / mužů
Shoujo-ai / **Yuri** – příběh o lásce dvou dívek / žen
Kodomo – pro malé děti, co se učí číst
Gekiga – undergroundové a experimentální komiksy
Dōjinshi – manga vytvořená fanouškem (podle existující mangy, nebo i originál)
Seinen, **Josei**, **Hentai**, **Ecchi** – pro dospělé

Kateřina Palešníková (bez názvu) 2015 akryl na plátně

Kateřina Palešníková

narozena 24. 2. 1983 v Ústí nad Labem

žije v Praze

studium:

2008–2011 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Katedra výtvarné kultury, Bc.

od roku 2014 VŠUP, Katedra volného umění, Ateliér malby, magisterský program

od roku 2014 působí v autorské dvojici s Janem Hrubešem